

ВІСНИК THE HERALD

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спільно - політичний місячник

З М І С Т

Становище Проводу ОУН	1
V Конференція Світової Антикомуністичної Ліги	4
С. Корняч — Огляд світових подій	7
Д-р М. Кушнір — Проблеми перед нами	10
В. Золоторіг — „Самвидав” — „Український Вісник”	14
Вол. Гаврилук — Вогненне квіття	19
Леся Українка — І ти колись боролась	20
Михайло Гікавий — Мої зустрічі	21
Леонід Полтава — Повінь антиукраїнських видань	23
С. Женецький — Розкол у Лемко-Союзі	25
Василь Стус — Пам'яті Алли Горської	27
З нових видань	28
Ол. Дорда — Добровільний даток	30
З життя Відділів	32
Хроніка	33

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ

У ВИДАВНИЦТВІ ООЧСУ МОЖНА НАБУТИ ТАКІ КНИЖКИ:

Е. Маланюк: Illustrissimus Dominus Mazera — тло і постать, стор. 32	0.50	Л. Полтава: 1709 (роман), стор. 224, ціна: т. о. 2.50 м. о.	2.00
Е. Маланюк: Малоросійство, стор. 36	0.50	Я. Стецько: 30-те Червня 1941 р., стор. 463, ціна: т. о. 7.00, м. о.	6.00
Е. Маланюк: До проблеми більшевизму, стор. 82	1.00	М. Сосновський: Україна на міжнародній арені 1945-1965, стор. 272	3.50
Е. Маланюк: Нариси з історії нашої культури, стор. 80	0.50	Ф. Б. Корчмарк: Духовні впливи Києва на Московщину в добу Гетьманської України, стор. 245	4.00
Е. Маланюк: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50	* Косак-Охримович-Тураш, стор. 190, ціна: т. о. 4.00, м. о.	3.00
Е. Маланюк: Серпень (поезії), стор. 72	2.00	О. Дяків-Гориний: Ідея і чин, стор. 408, т. о.	5.00
* Історія Русів, стор. 346	3.00	П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75	П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
Д. Донцов: Правда прадідів великих, стор. 95	1.00	П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дії)	1.00
Д. Донцов: Хрестом і мечем, стор. 319, ціна: т. о. 5.00, м. о.	4.00	П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дії)	1.00
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00	О. Вабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00	О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторінок 100	0.50	Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська державність, стор. 24	0.25	Р. Володимир: Палкі серця (поезії), стор. 215	2.50
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську історіографію, стор. 87	1.50	Зореслав: З ранніх весен (поезії), стор. 112	2.00
А. Княжинський: На дні СССР, стор. 232	2.75	„ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ“ — історичний збірник УСС, 1914-1964, стор. 608, т. о.	12.00
У. Самчук: Чого не гоїть вогонь (роман) сторінок 288	3.75	В. Гаврилюк: Тінь і мандрівник (поезії), стор. 105	2.00
Ф. Одрач: Щебетун (повість), стор. 294	2.50	М. Кушнір: Край і еміграція, стор. 47	0.75
Т. Ерем: Советський акваріум, стор. 142	0.50	М. Островерха: На закруті, стор. 142	2.00
Л. Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторінок 154	1.25	М. Островерха: Великий Василянин, стор. 48	0.50
Л. Старицька-Черняхівська: Останній сніп, сторінок 44	0.50	М. Островерха: Гомін здалека, стор. 127	1.50
М. Щербак: Багаття (лірика), стор. 64	0.75	М. Островерха: Блиски і темряви (спогад), стор. 208	2.00
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25	М. Островерха: Чорнокнижник із Зубрівки, стор. 32	0.50
В. Гришко: Панславизм в советській історіографії і політиці, стор. 37	0.25	М. Островерха: Грозна калини, стор. 132	2.00
В. Кравців: Людина і воєк (сл. п. Р. Шухевича-Чупринки), стор. 31	0.25	М. Островерха: Без докору (міркування на мистецькі теми), стор. 154	1.50
РІЧНИКИ ВІСНИКА (тверда оправа)	8.00	М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.25	Хосе Ортега-і-Гассет: Вунт мас	2.00
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50	АНГЛОМОВНІ ВИДАВАННЯ:	
В. Січнівський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25	Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	3.00
П. Мірчук: З мого духа печатю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.50	N. Chirovsky: Old Ukraine, 480 pp.	7.00
П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	1.00	N. Chirovsky: The Economic Factor in the Growth of Russia, 178 pp.	3.75
П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25	N. Chirovsky: The Ukrainian Economy, 93 pp.	1.50
П. Мірчук: Українська визвольна справа і українська еміграція	1.00	N. Chirovsky: An Introduction to Russian History, 280 pp.	4.50
П. Мірчук: Українська Повстанська Армія — 1942-1952, стор. 319	2.00	L. E. Dobriansky: The Vulnerable Russians, 454 pp.	6.00
П. Мірчук: Українська Державність 1917-1920, стор. 400	5.00	I. Mirchuk: Ukraine and its People, 280 pp.	3.00
С. Збараський: Крути, стор. 104	1.00	O. Honcharuk: If war Comes Tomorrow, 63 pp.	1.00
Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00	W. Dushnyck: The Ukrainian-Rite Catholic Church at the Ecumenical Council (1962-1965), 191 pp.	3.00

Замовлення висилати на адресу:

V I S N Y K

P. O. Box 304, Cooper Station
New York, N. Y. 10003

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОШИРЮЙТЕ „ВІСНИК ООЧСУ”!

ВІСНИК

СТАНОВИЩЕ

ПРОВОДУ ОРГАНІЗАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ (ОУН)

(Закінчення)

УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Нинішня напружена ситуація у світі витворилася внаслідок змагання трьох головних політичних сил: а) московсько-большевицького захланного імперіялізму, що свої агресивні цілі підбою і перетворення „капіталістичного світу” за зразками московського соціалізму прикриває облудними гаслами інтернаціоналізму, та „національного визволення” народів поза ССРСР, які успішно визволяються без допомоги Москви; б) демократичного блоку держав на чолі із ЗСА; в) визвольних націоналізмів поневолених московськими імперіялістами націй, які борються за свої власні держави у межах своїх етнічних територій.

Відкидаючи інтернаціоналізм — знаряддя російської імперіяльної політики, революційний націоналізм протиставить йому ідейно-політичну любов до своєї батьківщини, повну суверенність нації і її соборність, а за основну підвалину в міжнародних відносинах ставить людяність, взаємну приязнь між націями.

В нинішньому укладі ідейно-політичних сил у світі немає виглядів на зменшення напруги. Змаг між Москвою і західнодемократичним блоком триватиме і посилюватиметься з періодичними „відлигами”, незалежно від політики співіснування і домовлення про поділ сфер впливу між ССРСР і західними державами, зокрема Америкою. Незмінна большевицька експансія в різних частинах світу неминуче спричинятиме загострення відносин то в одній, то в другій точці земної кулі, зокрема на Близькому Сході, в Південній Азії, на Далекому Сході та в Європі. Напруга, що зростає в тих районах, де Москва старається закріпити свої впливи, значною мірою постає як наслідок того, що держава демократичного блоку, а зокрема ЗСА, у своїй політиці ще не виходять назустріч прагненням бездержавних націй і не підтримують визвольної боротьби народів, поневолених московським імперіялізмом в ССРСР і в сателітних країнах, а також нехтують загрозою, що зростає збоку Москви над іншими країнами. Це використовує Москва передусім на Близькому Сході, де витворився небезпечний стан хиткої рівноваги сил: війни нібито немає, але й до миру далеко. Стрілка політичного барометра не вказує на бурю в цьому обширі, але й немає виглядів на послаблення тиску двох

політично-протиставних потуг, що стоять за плечима ворогуючих сторін. Кожної хвилини ця стрілка може пересунутися в бік бурі.

Годі сподіватися й тривкого поладження геополітичного конфлікту між червоним Китаєм та ССРСР, бо в основі того конфлікту лежать не так ідеологічного характеру причини, як імперіялістичні інтереси цих двох потуг, які борються за гегемонію в комуністичному блоці і за домінацію у світі. Внаслідок кількомісячних переговорів між ними, хоч і припинились збройні сутички, але натомість підсилились воєнні приготування з обох сторін. Проте, не можна виключити їхнього порозуміння для спільної боротьби проти ЗСА і вільного світу, щоб його коштом поширити засяг свого колоніального панування й остаточного загарбання ще не опанованого ними світу. В цьому далекосхідному вузлі особливо важливу роль може відіграти Японія з її динамічною промисловістю, що переважно на чужих природних ресурсах виїшла на третє місце в світі. Економічна потужність цієї країни із стабільними внутрішніми відносинами, спертими на глибоко закоріненій традиціоналізм японців, що з стихійною силою розвивається в тому народі, скеровуватиме її зовнішню політику на здобуття співвирішального голосу в світовій політиці. Вже нині уряд Японії все рішучіше слухно домагається від Москви повернення їй відібраних у неї Курільських островів та інших територій. Політична й мілітарна роля Японії дедалі зростає.

Напруга на Далекому Сході і внутрішні революційні ферменти в ССРСР спонукують Москву на позірне злагіднення відносин із Західною Європою, зближення з нею, передусім із Західною Німеччиною і Францією.

Очевидно, не про тривалий мир і не про стабілізацію ситуації думають у Кремлі, а про те, щоб з допомогою західноєвропейської техніки і кредитів піднести советську промисловість, залатати діри в централізованій, анахронічній економіці і добитися остаточного визнання політичного „статус кво” загарбаних Москвою країн, щоб розчистити шлях до дальших загарбань. Зближення ССРСР із Західною Німеччиною і Францією напевно порушить і так нестійку політичну ситуацію в Західній Європі та ще більше посилить напруження на тому терені, сприяючи московським загарбникам у здійсненні їх планів завоювання світу.

В минулих роках зміцніли відосередні тенденції в країнах т. зв. „народної демократії” — сателітах Москви. Неціонально- і соціально-політичні заворушення перед Різдом 1970 р. в Польщі викликали намагання Москви ще більше узалежнити від себе Польщу та посилити економічну інтеграцію в країнах, включених у комуністичний блок СЕВ, „чистка” в Чехо-Словаччині, де з урядуючої партії виключено 30% членів і майже повністю змінено склад уряду, зростання національно-визвольних ферментів і спротиву серед поневолених народів в ССРСР і в усіх інших країнах-сателітах — це переконливий доказ того, що основи відновленої Леніним імперії розхитуються і вона зближається до свого неминучого кінця у висліді переможних зривів-революцій. Колоніальні ланцюги російського імперського соціалізму все чутніше потрискують.

Процеси дезінтеграції в країнах-сателітах Москви мають виразно національний характер і в своїй суті є співзвучними з національно-визвольними рухами в Україні, Грузії, Вірменії, Туркестані, Білорусі, прибалтицьких та інших поневолених в ССРСР країнах, які творять ключовий фактор у змаганнях за розвал тюрми народів — ССРСР. Хисткий політичний стан на світовій шахівниці, невгаваюча економічна та ідейно-політична боротьба поміж демократичним блоком держав, на чолі з ЗСА, і тоталітарною диктатурою в ССРСР, згадані вище дезінтеграційні процеси в державах комуністичного блоку — все це створює сприятливі умови для розгортання визвольного змагу української і інших поневолених націй. Зорієнтована на власні сили, в прагненні до державної незалежності українська нація, в союзі і співпраці з іншими поневоленими націями та силами, що визнають її природне й історичне право на самостійну соборну державу, буде боротися до переможного кінця.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Незвичайно важлива роль припадає українській спільноті у вільному світі. Своєю культурною і суспільно-політичною діяльністю вона мусить допомагати своєму народові на Рідних Землях у його боротьбі за державне визволення. У своїй діяльності на чужині, розкидані по всіх континентах, українці мають перед собою такі цілі: зберегти себе як духово цілісну національно-культурну спільноту; протиставляючись і поборюючи асиміляторські і денационалізаційні тенденції,

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

підносити рівень культурно-політичної праці, використовуючи кращі зразки і досвід інших національних груп і навколишнього оточення; плекаючи національні традиції, це животворне коріння для збереження і розвитку спільнот і націй, засвоювати кращі — шляхетні надбання інших націй. Зміцнення національної свідомості охоронить нашу еміграцію від мікробів „малоросійської хвороби”, що її ворог зацелює в організм нашого народу на Рідних Землях, поборюючи національну ідею, а через свою широкорозгалужену агентуру і через свої видання намагається зацелювати й українській еміграції.

Засуджуючи та поборюючи контактну політику і т. зв. культуробмін з представниками і посланцями наставленого з Москви київського генерал-губернаторства, що перебувають у вільний світ (як поети, письменники, артисти, науковці, спортсмени, „духовники” і ін.), українська спільнота на чужині мусить підтримувати всіма засобами, включно з масовими протиросійськими, протибольшевицькими акціями і демонстраціями, визвольну боротьбу свого народу, зокрема нашої молоді в Україні, протестувати проти московської окупації, засуджувати малоросів-вислужників та всіх інших національних зрадників. Українці на чужині даватимуть і все більшу підтримку воюючій Україні, зокрема тим безкомпромисовим елементам, які, протиставляючись окупантові і поборюючи малоросійство, своїми героїчними діями, високою гідністю громадської поведінки, боротьбою і творчою працею організують націю до штурму московської тюрми народів.

Суспільно-політична праця всіх українських установ і організацій в західному світі має бути розпланована і ведена так, щоб вона сприяла українському народові в Україні в його обороні національної ідеї і наступальній боротьбі за неї. Скріплюючи дух цієї оборони і боротьби серед української спільноти, зокрема серед її молоді, на прикладах мужньої громадської поведінки, високої моралі та готовости ризикувати й терпіти за свої переконання, за шляхетні ідеї, ми тим самим скріплюватимемо рішучість наших нескорених людей на Україні довести своє діло до успішного завершення — відновлення незалежної, суверенної, соборної Української держави.

Українська молодь у вільному світі в останніх роках виявила в своїх акціях шляхетні прагнення йти в такт з молодими борцями в Україні, стати разом з ними в спільних лавах визвольної боротьби. Всебічно підтримуймо ці прагнення, заохочуймо нашу молодь до революційно-політичних дій, до активного змагу за добро України. Живими прикладами нашої громадської поведінки й ідейності, залучуючи молодь до співпраці, утвердімо в ній певність, що боротьба за визволення України є одночасно боротьбою за християнські і вселюдські ідеали свободи і народоправства, справедливості і героїки життя, за перемогу національного принципу в організації світу, проти світу насильницького й імперіального. За добро проти зла, за героїчне воююче християнство проти войовничого безбожництва і звироднілого занепадницького „християнства”, що шу-

кає компромісу зі злом. За українське вічне святе місто Київ проти руйнуючої вічної цінності людини і нації Москви! Ця ідея вічного Києва полонила духовість, скріпила героїчну мораль і спонукала до самовідданого змагу нашу молодь в Україні.

Всебічна підтримка творчої праці українських науковців, мистців і письменників над піднесенням нашої національної культури і науки, яку винищує ворог, — дуже велике й відповідальне завдання всієї української спільноти у світі й кожного політичного емігранта. „Советському патріотизмові“, що його насаджує окупант в Україні, воюючи з українським націоналізмом, наша спільнота повинна протиставити любов до України, працю і боротьбу, перейняту завжди актуальною національною ідеєю.

Українські Церкви — величезний скарб у житті нашого народу, а еміграції зокрема. Знаючи про національний вклад наших Церков в історію українського народу, українська спільнота повинна докладати всіх зусиль для її постійного зміцнення і розбудови. В змагу за Помісну Українську Католицьку Церкву, під проводом Ісповідника Віри, Верховного Архієпископа Кардинала Йосифа Сліпого, за гідність Патріярха УКЦ, за Патріярхат УКЦ — українська спільнота одноставна. Утверджуючи помісність УКЦ, ми тим самим утверджуємо християнські національні традиції Церкви та скріплюємо в собі віру батьків і дідів, яку вони ісповідували і нам передавали.

У 1971 році припадає 50-річчя відновлення Української Автокефальної Православної Церкви у святій Софії, в Києві, автокефальною якої проголосив уряд Української держави в січні 1919 року, а завершив Український Церковний Собор 11-го жовтня 1921 року. Православні українці і вся українська спільнота, прославляючи цю велику подію в житті нації, мають докласти всіх зусиль, щоб — переборовши розходження в Українській Православній Церкві — об'єднати її у єдину УАПЦ, відновлену з волі народу під проводом великого Митрополита Василя Липківського, згідно з традиціями і засадами християнства Київської Русі-України.

Утверджуючи єдність УАПЦ і помісність УКЦ, українська спільнота скріпить себе у християнській вірі, а в ній же „наші прадіди своїх дітей христили“. Українська спільнота радо привітає патріярше завершення наших Православних Митрополій із волі їх Ієрархій.

ПРОТЕСТ І ЗАЯВА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ СИЛ

Український національно-політичний світ однодушно й найгостріше засуджує небували в історії людства варварські методи панування московських загарбників над поневоленими народами, їхнє переслідування Церкви і священнослужителів, в тому числі й Владики Величковського, її вірних, українських культурних творців, а головне борців за волю і державність України, яких московські тирани жорстоко засуджують на кару смерті або багатолітнє ув'язнення в тюрмах і концтаборах.

Протестує проти 25-річного ув'язнення червонохрещених працівниць (К. Зарицької, О. Гусяк, Г. Дідик та інших);

проти систематичного затруювання харчів українських політичних в'язнів (Івана Кандиби, Левка Лук'яненка й інших);

проти драконівського переслідування і ув'язнення українських інтелектуальних творців та патріотів (д-ра Володимира Горбового, С. Караванського й інших);

проти підступного замордування кагебістами незламної захисниці прав української нації і людини — мучениці-героїні Алли Горської, що в історії визвольної боротьби України залишиться полум'яним світочем любови до батьківщини і самопожертви для неї;

проти тиранського засуду на 14 років ув'язнення незламного борця, молодого історика Валентина Мороза, за оборону українських національних традицій, чести нації і прав української людини;

проти нелюдського знущання над членами ОУН і УПА, засуджених на багатолітнє ув'язнення за їхню боротьбу за волю і державність України (Сорока та інші).

Український політичний світ гостро протестує і суворо засуджує російське насильство, русифікацію України, націовбивство і народовбивство, московське нищення культурних пам'яток і стародавніх прецінних вартостей української духової творчості, варварські злочини Москви на українській землі, головню супроти борців за свободу слова, думки, сумління, релігії, за державну незалежність нації.

Український політичний світ рішуче протестує проти фізичного винищування українців і депортації їх поза етнічні землі України — Сибір і інші країни, залучені до ССРСР, проти економічної експлуатації України і використання її багатств, а зокрема людського творчого резервуару України для здійснювання російських імперіальних, протипукарських інтересів.

Український політичний світ найгостріше засуджує організоване російським урядом убивство голови Української держави Симона Петлюри, голови Проводу Українських Націоналістів полк. Євгена Коновальця, голови Проводу Організації Українських Націоналістів (ОУН) Степана Бандери та інші злочинні вчинки, що їх організує і здійснює російсько-большевицький уряд проти борців і провідників визвольно-революційної боротьби України й взагалі поневолених націй.

Український політичний світ найгостріше засуджує бактеріологічні і хемічні, а теж інші нелюдські екстермінаційні методи поборювання російським окупантом української революційно-визвольної боротьби, як ось, зокрема, повстанських дій УПА під командуванням ген. Романа Шухевича-Чупринки, що згинув в бою проти російських окупаційних військ МВД 5-го березня 1950 року.

Український політичний світ закликає волелюбне людство заініціювати акцію оборони прав на свободу і державну незалежність української нації та всіх інших націй у т. зв. ССРСР і в сателітних країнах, що по-

V КОНФЕРЕНЦІЯ СВІТОВОЇ АНТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІГИ

П'ята Світова Конференція і Третя Світова Конференція Молоді ВАКЛ (Світової Антикомуністичної Ліги), що відбулися в Манілі, Філіппіни, 21 — 25 липня 1971 г., стали на захист політичних і релігійних в'язнів в московсько-більшевицькій імперії і заявили підтримку боротьбі України за державну незалежність та розвал тюрми народів.

23 липня на пленарному засіданні V Конференції ВАКЛ одну з головних доповідей виголосив Ярослав Стецько, голова АБН і співголова Європейської Ради Свободи, про передреволюційну добу в російській імперії, з'ясовуючи фактами національно-визвольну боротьбу України й інших поневолених Москвою націй.

На масовому вічу, що відбулося 25-го липня на величезному стадіоні Незалежності в Манілі, в присутності коло 100.000 учасників, промовляла, як друга з промовців-гостей пані Слава Стецько, член делегації АБН, також про визвольну боротьбу України.

Під час пленарного засідання Ярослав Стецько отримав особливе відзначення ВАКЛ Філіппін. Голова філіппінського парламенту, Корнеліо Т. Віллареаль, у приватності президента Сенату, Хозе Х. Роя, теперішнього президента ВАКЛ та посла Рамона Д. Багатсінга, голови Філіппінського Антикомуністичного Руху, передав Ярославові Стецькові пропам'ятну по-мистецьки оформлену плиту з написом: „V Конференція ВАКЛ і XVII АПАКЛ — Філіппіни 1971 — презентують цю нагороду заслуги Ярославові Стецькові з Антибільшевицького Б'юро Народів за видатну, блискучу і бойову оборону прав людини проти злочи і пасток комунізму в його районі і в світі. Дано в Малякананг, місто Маніля, 26 липня 1971 р., з нагоди спільних конференцій V ВАКЛ і XVII АПАКЛ". Підписи: Віллареаль, Роя і Багатсінга. Подібне відзначення одержали: Ку Ченг-канг голова китайської делегації, Ісамі Кубокі — дотеперішній голова ВАКЛ проф. Джуїцу Кітаока — голова

неволені російським імперіялізмом і комунізмом із допомогою московських збройних сил та силою накиненої їм московсько-більшевицької системи.

Політика визволення поневолених націй мусить прийти на зміну політиці т. зв. мирної коєкзистенції, бо вона єдина може врятувати все волюбне людство від уярмлення російською тиранією.

**

Український політичний світ розцінює російські еміграційні чинники, групи, церкви, як імперіялістичні й тому вороже наставлені до ідеї УССД, як фактичних союзників російських большевиків у намаганні втримати неподільність імперії. НТС — найреакційніша імперіялістична і шовіністична російська група, яка приготується на зміну КПСС, з метою збереження єдиної-неділимої російської тюрми народів.

Український політичний світ якнайгостріше засуджує співпрацю з НТС будь-якої української політичної групи чи будь-якого діяча, бо це тотожне з резигнацією з ідеї УССД і з концепції розвалу російської імперії.

Так званий Демократичний Рух Росії, України і Прибалтики (або „Демократичний Рух Советського Союзу”) — звичайний імперіялістичний обман нових російських загарбників, що прагнуть змінити ССРСР на „Союз Демократичних Республік”, себто — на нову форму імперії. Це облудна формула, щоб обдурити вільний світ тезою про неіснуючі тенденції в Україні чи в балтицьких країнах залишитись у новій федерації, а це означає — у новій формою російській тюрмі народів, зрікаючись державної незалежності й остаточного розвалу російської імперії на незалежні й суверенні держави всіх поневолених націй. Подібну обманливу мету має також акція Захарова, коли мова про уярмлені російським імперіялізмом нації.

З України заявляють: „В російському самвидаві та

за кордоном розповсюджується документ п. н. „Програма Демократів Росії, України і Прибалтики"... Українські демократичні кола не брали участі у випрацюванні цього документа, який претендує на програмовість. Слово „Україна” в названім документі поставлене або з кон'юнктурних причин, або свідчить про відношення до цього документа російських чи зросійщених кіл, які живуть на Україні”.

Український самостійницький політичний світ не піде на жадну співпрацю з російськими імперіялістичними групами і течіями, бо його завітною метою є відновити УССД і розвалити російську імперію, на руїнах якої мають постати національні, повністю суверенні держави поневолених народів у їх етнічних кордонах.

**

Українська нація вступила в 1970-ті роки як передова сила в боротьбі з імперіяльно-колоніальною потворою — ССРСР, парадоксальним витвором наших часів. З наполегливою і творчою працею та з героїчних дій, на традиціях і прикладах славної боротьби раніших часів — зросла і скріпилася національна громадсько-політична думка в Україні. Наш великий народ зродив нове покоління національно-свідомої молоді, свій авангард, і все відважніше виступає на захист своєї національної правди і соціальної справедливості.

Українська молодь на Рідних Землях стає на прох з московським окупантом, відкидаючи зацеплюваний їй ворогом „советський патріотизм”, заперечуючи облудний інтернаціоналізм, стає на шлях безкомпромісного змагу за власну національну ідею, яка підіймає до боротьби й інші народи. І в цьому запорука, що час перемоги українського народу і української Правди невідхильно наближається!

У червні 1971 р.

японської делегації, генерал Прапан Куляпічтр — голова тайлендської делегації, ген. Лі Еунг Джоон — голова корейської делегації.

На масовому вічі 25-го липня, що відбулося під кличем свободи, пані Хуаніта Кастро, пані Слава Стецько і новообраний генеральний секретар ВАКЛ, коресць ген. Лі, одержали від ген. Алехо С. Сантоса, кол. міністра оборони Філіппін, голови комітету Віча Свободи, металевий меч з вирізьбленим написом, як відзначення їх боротьби за свободу проти комунізму.

Слава Стецько промовляла також наприкінці пленарної сесії від імени поневолених народів. Після того передала уступаючому ген. секретареві ВАКЛ, проф. д-ві Хозе М. Геріандесові від української делегації копію ікони Вишгородської Божої Матері і платівки УПА.

Головою ВАКЛ V Конференція обрала делегата Філіппін — сенатора Хозе Х. Роя, членом президії залишається далі Я. Стецько. Головою Світової Антикомуністичної Ліги Молоді обраний філіппінець — Амадо Багатсінг, заступником — М. Ткачук (українець), заступником ген. секретаря Світової Антикомуністичної Ліги Молоді (САКЛМ) — Роман Захаряк (АБН), членами президії є: японець, китасць, коресць, в'єтнамець.

У телевізійній передачі з нагоди V Конференції ВАКЛ взяли участь: Слава Стецько, Хуаніта Кастро, Стюзанна Лябен (Франція), Е. Родзе — від делегатів-жінок, далі — сенатор Феті Теветоглю (Туреччина), Ку Ченг-канг (національний Китай), д-р Парвіз Каземі (Іран), Осамі Кубокі (Японія), Рама Сварун (Індія); від молоді — М. Ткачук, Роман Захаряк (АБН), двос філіппінців та індієць.

Велику прихильність до України виявляли філіппінська делегація, а теж японська, турецька, англійська, французька, в'єтнамська та інші. Японська делегація висвітлювала фільм про відвідини попереднього голови ВАКЛ Осамі Кубокі в Англії, включно із Здвигом СУМ Великобританії на початку липня ц. р. в Лестері, а теж організацій Українського Визвольного Фронту в Торонто.

Українська делегація працювала в Політичному комітеті, в Комітеті для справи фінального комюніке. Пані Слава Стецько взяла участь в окремій нараді з Федерацією жінок адвокатів і суддів.

У делегації АБН був д-р Кирил Дренніков (болгарин), від білорусів — Александер Олехнік і як обсерватор — пані Е. Родзе (латишка).

Ярослав Стецько мав півторагодинне інтерв'ю з Ассошіейтед Прес з Нью Йорку.

Під час авдієнції у президента держави Ярослав Стецько передав йому книжку „Рашен опрешон ін Юкрейн“, а теж твори Валентина Мороза, зокрема недавно видану англійською мовою книжку „Серед снігів“ (видання УІС — Лондон). Слава Стецько передала твори В. Мороза і останній річник „АБН-Кореспондент“ міністрові закордонних справ Карльосові П. Ромульо, голові парламенту Корнельйо Т. Віллярéal, голові Сенату — Джіл Дж. Пуятові. Твори В. Мороза були теж масово поширені серед делегатів, представників преси і різних організацій.

Українські делегати молоді — М. Ткачук і Р. Захаряк зібрали багато підписів під меморіалом до У Тан-та в справі Мороза та інших політв'язнів і масово поширювали твори В. Мороза, книжку „Револушонері войсес“ (вид. АБН з текстами української захлаявної літератури), „АБН-Кореспондент“, книжки „Де Ган енд де Фейт“ — про переслідування релігії в Україні — вид. УІС — Лондон, Дж. Берч — „Український націоналістичний рух у СРСР після 1936 р.“, вид. УІС — Лондон, брошуру ген. Фуллера „Росія не є непереможна“, „Київ проти Москви“ (про IV Великий Збір ОУН), „Як побороти Росію?“ (матеріали про конференцію АБН-ЕРС в Лондоні в 1969 р.) й ін. наші англомовні видання. ЦЕСУС прислав виставку з Канади на тему „Ленін без маски“, яка зробила велике враження.

Можливість відбутися черговою конференцією ВАКЛ у Канаді відпала через опозицію посла Томсона і прийняного Патріка Волша, делегата Канадської Ради Свободи, який оправдував відкинення цієї сугестії теперішньою політикою прем'єра Трюдо, хоч конференцію мали організувати неурядові кола. Відбуття чергової конференції пропонується в Латинській Америці.

Україні мали 4 делегати, білоруси — 1, болгари 1 і латиші — 1.

З-поміж видатних особистостей, крім президента держави Фердинанда Е. Маркоса, на конференції промовляли: ген. секретар СЕАТО — ген. Хесус Варгас, китайський амбасадор у Філіппінах, голова парламенту Віллярéal. У складі делегації з ЗСА — Американської Ради для Світової Свободи — був проф. Лев Добрянський, який говорив коротко про Тиждень Поневоленних Народів. Головою американської делегації був д-р Волтер Джадд, кол. конгресмен, а членами д-р Дейвід Ров і делегат молоді Вільям Гайсміт.

Під час конференції український прапор повівав поруч прапорів вільних націй — і йому віддавали почесь військові частини.

У світовій Антикомуністичній Лізі Україна є рівноправним членом з усіма іншими вільними націями (Японією, Італією, Францією і т. д.).

Делегати, що взяли участь у спільній конференції ВАКЛ і АПАКЛ, закінчили свої наради в Квезон Сіті пересторогою проти небезпеки примирювання з комуністичним Китаєм і світовим комунізмом взагалі.

У своєму комюнікаті, виданому в останньому 5-му дні сесії, вони закликали вільні азійські держави негайно створити азійсько-тихоокеанську систему безпеки „більш всеобіймаючу, ніж існуючі військові союзи, щоб зрівноважити поступове відтягнення союзних військ з В'єтнаму“.

Конференція заявила в комюнікаті, що вільні нації повинні підтримувати наступні пропозиції:

А) В Європі треба зміцнити НАТО і дати всяку можливість підтримку визвольній боротьбі за національно-державну незалежність і людські права України, Білоруси, Латвії, Естонії, Литви, Грузії, Туркестану, Хорватії, Румунії, Албанії, Угорщини, Чехії, Словаччини, Болгарії, Польщі, Східньої Німеччини і всіх інших націй уярмлених московським імперіалізмом і комуніз-

мом. Зокрема треба почати акцію за ліквідацію концтраційних таборів і політичних психіатричних лікарень та добитися звільнення політичних і релігійних в'язнів в СРСР і його сателітах.

Б) На Близькому Сході всі комуністичні і інші нищівні інтриги й акти агресії повинні бути ефективно відперті.

В) В Азії треба далі давати практичну підтримку антикомуністичній боротьбі В'єтнаму, Лаосу і Камбоджі, а колективна міць заприязнених націй мусить бути вжита для того, щоб стримати комуністичну агресію в будь-яку іншу країну... Треба поширити продовжану підтримку Корейській республіці в її зусиллях визволити поневолений нарід Північної Кореї і згідно з духом Хартії ООН добитися об'єднання тієї країни.

Г) В Африці треба заохочувати ті нації, де застосовуються комуністичні фінансові джерела для підривної діяльності.

Д) В Латинській Америці треба розгромити всякі дальші спроби комуністів щодо інфільтрації і підривної діяльності, особливо з Куби і Чіле.

З РЕЗОЛЮЦІЇ V КОНФЕРЕНЦІЇ ВАКЛ

Вимога до вільного світу допомогти Україні й іншим поневоленим націям

Тому, що українська нація веде геройську боротьбу за життя проти деспотичного совєтсько-московського уярмлення і, займаючи центральне положення поміж поневоленими націями, склала величезні жертви у своїй боротьбі за визволення;

Тому, що Росія змагає до знищення української нації, ліквідуючи її провідників, письменників, мистців й інших інтелектуалістів, як теж пригнічуючи українську мову, культуру і релігію;

Тому, що свободолюбні люди караються у в'язницях і концтаборах по 25 років без суду, як визначний правник д-р В. Горбовий, а інші інтелектуалісти й письменники засуджені на 25 років ув'язнення, як, напр., письменник С. Караванський;

Тому, що навіть червонохресні добровільні працівники Української Повстанської Армії, українки К. Зарицька, Г. Дідик, О. Гусяк, засуджені на 25 років, терплять невимовні страждання у Володимирській в'язниці і в мордовських концтаборах;

Тому, що лише недавно молодого українського історика Валентина Мороза засуджено на 14 років ув'язнення в тюрмах і концтаборах, а відома малярка Алла Горська щойно недавно була замордована в Києві, ніколи не будучи суджена;

Тому, що московська пропаганда старається затерти питання поневолених націй, а усміхи Росії і „мирні“ заходи приховують її первісну ціль — світове панування;

Тому, що, підбурюючи і підтримуючи окраїнні війни, такі як у В'єтнамі, на Близькому Сході і деінде, Росія сподівається зіпхати вільний світ у пропасть знищення;

Тому, що обов'язком вільного світу є допомогти уярмленим націям у їхній боротьбі за свободу і само-

стійність, а розпад ізнутри російської імперії і цілої комуністичної системи допоможе звільнити світ від тиранії і катастрофи;

Тому, що справедливість і свобода є неподільні, а справедливий лад з повністю забезпеченими природними людськими правами і незалежними національними державами повинен замінити тиранію й імперіялізм;

ТОМУ ТО П'ята конференція Світової Антикомуністичної Ліги постановляє:

1. Піднести сильний голос в обороні України й інших поневолених націй і вважати ідеї національного визволення, національної незалежності і людських прав головною рушійною силою наших часів.

2. Запротестувати проти руйнування церков, бібліотек і культурних пам'яток, проти депортацій, невірної праці і ламання всяких людських і національних прав.

3. Розбудувати середники інформації і розкривати всякі міжнародні обманні дії комуністичних п'ятих колон і підступної московської дипломатії.

4. Піддержати українців й інші уярмлені народи всіма засобами в боротьбі за визволення й національну самостійність і стимулювати спільний фронт усіх поневолених націй і протикомуністичних сил вільного світу як єдину розв'язку проблеми визволення і врятування світу від знищення московським імперіялізмом і комунізмом.

5. Домагатися виведення всіх окупаційних військ з України, ліквідації всіх концтаборів і таборів невірної праці, звільнення всіх політв'язнів, письменників, священиків і інших, і запротестувати проти жорстокого трактування в'язнів, затруювання їжі, таємного судового поступування і замикання нормальних людей у психіатричні лічниці.

6. Поборювати дух дефетизму, байдужості, опортунізму й співіснування, як нестерпне зло вільного суспільства.

7. Зосередити нашу увагу на молоді і виховувати її в дусі вічних вартостей гуманізму й патріотизму.

8. Працювати для досягнення зміни політики вільних урядів, щоб вони прийняли політику визволення, і організувати всесвітній рух за свободу, національну незалежність і суспільну справедливість проти комунізму й московського імперіялізму.

ЗАЯВА СЕКРЕТАРІАТУ СВІТОВОЇ АНТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІГИ МОЛОДІ

Ми, молоді об'єднана в САКЛІМ, палко закликаємо Світову Антикомуністичну Лігу й усі народи вільного світу допомогти нам у наших зусиллях добитися звільнення молодих інтелектуалістів, ув'язнених в московських концтаборах, „політичних“ психіатричних лікарнях, зокрема блискучого молодого українського історика Валентина Мороза, недавно засудженого московським комуністичним режимом на 14-річний реченець тяжких робіт за його активний опір політиці московщення України і його оборону людських прав і гідності.

С. Корниг

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Останніми тижнями преса не нарікає на брак матеріалів і навіть сенсацій. У ЗСА і в цілому світі дискутується заповіджену візиту през. Ніксона до червоного Китаю, до того дійшов московсько-індійський договір про „неагресію та співпрацю”, а далі найголовніша подія в ЗСА — замороження цін і платень.

В З'єднаних Штатах Америки

У зв'язку з заповідженою „подорожжю миру” президента Р. Ніксона до червоного Китаю наводимо голоси преси, в першу чергу української.

Мюнхенський „Шлях Перемоги” з 15 серпня писав у статті М. Сулятича „Наш шлях незмінний”: „Воююча Національна Україна має свій ідейно-світоглядний і культурний зміст, що є протилежним не лише до російського світосприймання, але й до маоїстського, тоталітарно-комуністичного змісту. Тому маоїстський Пекін не зможе стати приятелем чи союзником українського національно-визвольного руху. Чи то буде в Судані, в Камбоджі, в Індонезії чи в Йорданії — всюди здорові національні сили ліквідують комуністичні тоталітарні диктатури. Тим більше поневолені тією страшною язвою народи можуть визволитись, лише знищивши її безпосередньо, незалежно від того, чи вона прийшла з Росії чи суне з Пекіну”.

Інший автор з ньюоркської „Свободи” пише в числі з 20 липня у статті „Подорож миру”: „Нема ніякої гарантії, що ЗСА, допомігши ко-

Ми просимо про вашу невгнуту підтримку для нашої кампанії здобуття для України й усіх поневолених націй в ССРСР тих самих політичних, національних, релігійних й культурних прав, що їх мають усі вільні нації, чи повинні мати згідно з Деклярацією прав людини і Хартією Об'єднаних Націй.

Домагаємося звернутися зі спільним апелем до генерального секретаря Об'єднаних Націй, щоб він зробив натиск на уряд ССРСР, щоб той звільнив Валентина Мороза.

Мусимо зупинити московський терор в Україні!

Маніля, липень 1971 р.

муністичному Китаєві скріпитись, не опиняться одного дня проти об'єднаного фронту обох комуністичних імперіялізмів — московського і китайського. Отож не виключена можливість, що подорож Ніксона до Пекіну буде підготовою не тривкого миру для ЗСА і всього людства, а — смертельної загрози”.

Папа Павло VI у промові, виголошеній до 6 тисяч палігримів в Кастель Гандольфо, висловив таку думку про подорож през. Ніксона до Пекіну: „Щось нове і велике приготується тепер, щось, що може змінити в поважний спосіб обличчя землі”. Далі додав: „Ми також маємо щось сказати, щоб висловити певні надії, але не тепер і не на цім місці”. Заяву Папи Павла VI сприйнято, як натяк на зусилля Ватикану нав'язати контакти з червоним Китаєм.

Загально можна ствердити, що ліва американська преса з ентузіазмом пише про плянову поїздку през. Ніксона до червоного Китаю, а республіканська преса стримано і з резервою.

Китайський прем'єр Чу Ен-лай у розмові з кореспондентом „Нью Йорк Таймсу” подав свої погляди на зближення Вашингтону з червоним Китаєм. Прем'єр у куртуазній формі критикував політику Вашингтону в Азії, у відношенні до Китаю, Формози, Японії, Кореї і В'єтнаму. З того інтерв'ю виникає, що китайський прем'єр інтересується зустріччю з през. Ніксоном більше під кутом зору майбутньої ролі Америки, Китаю, Японії і Москви, ніж поалагодження біжучих справ, як репрезентація Китаю в ООН, справа Формози чи закінчення війни у В'єтнамі. З дальших заяв Чу Ен-лая виглядає так, що, мовляв, ви уступіться з Азії та на Пацифіку, і ми з вами будемо жити в „дружбі”. Такі заяви виголошують всі комуністи віддавна. Вони хочуть взяти все, а нічого не хочуть дати. Нічого дивного, що дорадник Президента, Кіссінджер, який вів переговори з Чу Ен-лаєм протягом 20 годин, дістав був недиспозицію шлунка.

Щоб покінчити з інформаціями про подорож през. Ніксона, наведемо тверезий голос редактора „Гомону України”, який пише в статті з

14 серпня п. н. „У трикутнику Вашингтон-Москва-Пекін”: „У політиці немає місця на сантименти, немає тривалої приязни, ні тим більше любови, а вирішує завжди елемент сили. Так було, так є, і немає підстав думати, що буде інакше. При тому кожний народ дбає про себе”. Далі автор цієї статті пише: „Коли ж врахувати конфлікт, що виник між ССРСР і Пекіном, то можна з усією рішучістю твердити, що ми увійшли в нову стадію міжнародних відносин, яка розвивається в трикутнику Вашингтон-Москва-Пекін. Залишається істиною той факт, що Вашингтон і Москва втратили вже монополію незаперечних надпотуг: завтра перемогу і новий порядок у світі диктуватимуть ті дві сили, що з'єднуються проти третьої”.

І далі: „Від 1969 року большевицька Москва веде всю свою політику під кутом готування сили проти Пекіну. На Далекий Схід перекинено додаткові дивізії військ, розбудовано ракетні бази з атомовими сховищами в Монголії, створено окрему Далеко-Східню воєнну округу”. Автор перераховує далі всі Заходи Москви для ослаблення небезпеки з боку Європи і НАТО: „Окремо Москва опрацьовує Індію і Індонезію. Рухливість Москви в цьому районі, звернена проти комуністичного Китаю, рівночасно вдаряє в інтереси ЗСА”.

Автор наводить погляд журналіста П. Воррінгтона, що уряд Ніксона потребує підтримки Пекіну, щоб закінчити непопулярну в ЗСА В'єтнамську війну. Америка мусить мати вільні руки, щоб протиставитися наступові Москви на Близькому Сході.

Для нас усякі зміни в міжнародньому укладі сил, що протиставляються російській імперії — потрібні і корисні, коли створюють догідний клімат і нагоду для визвольної дії поневолених Москвою народів.

П'ята Конференція Світової Антикомуністичної Ліги, яка відбулася в Манілі 21-25 липня і на якій брали участь Я. Стецько, проф. Лев Добрянський, Слава Стецько, М. Ткачук і Роман Захаряк, закінчилась ухвалою перестороги проти „дружби” з червоним Китаєм та прийняттям резолюцій в справі підтримки визвольних змагань поневолених комуністами народів, зокрема України. Було б трагічним і для самої Америки, сказано в цих резолюціях, коли б у

советсько-китайському конфлікті вона пішла б знову „рятувати російську імперію”.

Можна побоюватися, що в переговорах з Пекіном Китай осягне все, чого хоче, а Америка залишиться ні при чому.

Москалі, не певні своїх китайських „побратимів”, шукають твердого забезпечення себе від загрози американсько-китайського договорення. Вони пригадали собі ще царські пляни експансії до Індійського океану та до Індії і спішно розбудовують свою флоту та нові морські бази на Середземному морі.

Коли розпочався „лінг-понговий” флірт ЗСА з червоним Китаєм, москалі почали шукати забезпечення для себе проти нової потуги, якою може стати китайсько-американський союз. Вони рішили, що прийшов час використати в тій цілі Індію, яка на числює 550 мільйонів населення. В зв'язку з цим А. Громико, міністер закордонних справ Москви, поспішив до Індії, де 9 серпня підписав спільно з індійським міністром закордонних справ Сва ран Сінг угоду про „мир, приязнь і співпрацю”. Москалі зобов'язалися доставити Індії „найновішу зброю у випадку загрози для неї”. Вважають, що ця угода скерована проти Пакистану. Однак, є відомості, що переговори в цій справі тривали два роки.

В реакції на можливе зближення ЗСА з Китаєм московська „Правда” пише: „Не можна легковажити факту, що ті, хто найбільше сприяють наближенню ЗСА до Китаю, є скаженими ненависниками Советського Союзу; до них належать також контрреволюційні емігранти з країн соціалізму та воєвничі сіоністичні елементи”.

Справжніми союзниками ЗСА проти Москви і Китаю можуть бути тільки антикомуністичні сили, такі, як Японія, Західня Європа, Близький Схід, після поладження ізраїльсько-арабського конфлікту, і поневолені комунізмом нації.

Останнім часом щораз більші клопоти спричиняє Москві Румунія з її тенденціями унезалежнитись від „старшого брата”. Побоюючись московської агресії, румунський „вождь” Чаушеску скріплює зв'язки з Китаєм і організує військову оборону. В ССРСР запевняють, що це він допоміг у підготові подорожі Ніксона до Ки-

таю ще тоді, коли минулої осені був у Вашингтоні, а недавно відвідав Пекін.

Не обійшлося без сенсації і у внутрішній політиці ЗСА.

Увечері 15-го серпня президент Ніксон проголосив у телевізії розпорядження про тимчасове замороження всіх платень і цін на 90 днів. Він також обіцяв зменшити податки на 6.2 більйона доларів, обтяжити 10% податком імпорт деяких товарів і прискіпити стабілізацію долара на заморському ринку.

Контролю цін, очевидно, зреалізувати буде не легко, бо спекулянти завжди можуть перенести продаж деяких товарів на чорний ринок. Але рівночасне замороження платень може дещо цю справу регулювати і відкрити шляхи для нової, регульованої економіки.

Американська преса оголосила опінію Виконавчої Ради Американської Федерації Праці (АФЛ-СІО), складеної з 35 осіб, яка висловила ся за впровадження контролю платень і цін, якщо президент Ніксон признає, що таке потягнення є конечно потрібне для допомоги американському господарству. Голова зазначених робітничих організацій Міні ствердив: „Ми готові співпрацювати для забезпечення контролю платень і цін, якщо Президент рішить, що це є потрібне і якщо контроля буде об'єктивна і загальна”.

Меншого масштабу в ЗСА була сенсація переходу посадника Нью Йорку, Джана В. Ліндзі, з Республіканської до Демократичної партії, про що повідомив він сам на пресовій конференції 11 серпня. „Дейлі Нюз” пише з цього приводу: „Мова Ліндзі на цю тему звелася до декларації союзу з добірними радикалами, пантерами і професійними лібералами, які є нещастям Демократичної партії. Зі свого боку бажаємо багато задоволення тій демократичній фракції з нового свого члена. Ліндзі певно має надію на те, що скорше чи пізніше Демократична партія призначить його кандидатом на президента. На цю тему можна подати коментар колишнього посадника Вагнера, який запитував, чи може Ліндзі старатися про становище президента, поки він не виявить якихось адміністративних здібностей тут на місці, в Нью Йорку. Як посадник виявився він, згідно з опінією фінансо-

вого тижневика „Баррона”, катастрофою для міста”.

На Близькому Сході

Треба з подивом признати, що Ізраїль на Близькому Сході тримається твердо і завзято політики оборони завойованих у „Шестиденній війні” теренів, розуміючи, що опановані ним стратегічні пункти є необхідні для безпеки держави. Населення Ізраїлю виявило велику національну солідарність і максимум зусиль — мілітарних, політичних і фінансових — для утримання своїх воєнних здобутків. Головним противником Ізраїлю є Москва, яка веде з ним холодну війну з поміччю сусідніх з Ізраїлем арабських країн, що нараховують разом 112 мільйонів душ. Але, як досі, Москва, не зважаючи на величезну допомогу Єгиптові, не досягнула ні мілітарних, ні політичних успіхів. Західні політики знаходять причини такого явища головно в розбитті і роз'єднанні арабських народів. В дійсності це радше не причина, а наслідки. Йдеться про те, що араби не мають за що воювати з Ізраїлем, який посідає лише 8.000 кв. миль терену з трьома мільйонами населення.

Ізраїль б'ється за оборону своєї власної національної держави, яку араби хочуть скинути в море, але що їм це дасть? Арабському союзникові, Москві, не залежить на арабах, ні на Ізраїлеві. Вона, як згадано вище, прагне опанувати Середземне море з його виходом до Індійського океану і джерела нафти на Близькому Сході. І вона потребує пляцдарму для опанування південної Європи та Африки. В арабських краях Москва провадить інтенсивну комунізацію населення, щоб зробити з них своїх сателітів — арабські „соціалістичні народні республіки”. Тим часом на Близькому Сході триває перемир'я, і Москва пробує реалізувати свої пляни шляхом державних комуністичних переворотів — в Єгипті, Марокко, Судані. Але ті пляни, як досі, не вдалися, а в Судані закінчилися кривавою масакрою комуністів. Західні краї повинні виявити свою власну солідарність і, замість намовляти Ізраїль на поступки, вигнати комуні-

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

Д-р Михайло Кушнір

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕД НАМИ

(Продовження)

Друга частина: Проблеми і завдання нашого покоління

Перша частина моєї праці була введенням в опис життєвої й ідейної ситуації, знаменної для сучасної доби: вона вказувала на зміни, які доконалися, та на великі духові течії, які були з ними пов'язані. Але проблеми й завдання, що виринають у тій перспективі, повинні бути окреслені докладніше. Тому друга частина моєї праці переводить їх речеву аналізу. Тут вони не є вже схоплювані як симптоми змін або як характеристичні знамена тих чи інших ідеологічних

тнів з району Середземного моря методами, що були застосовані проти них в Судані.

Ситуація у В'єтнамі

Другий фронт війни Москви зі ЗСА в Південно-Східній Азії, внаслідок її в'єтнамизації і частинної евакуації наземних американських військ, знаходиться в стані позиційної війни. На сторожі стоїть повітряна і морська фльоти ЗСА. В справі миру у В'єтнамі ведуться далі в Парижі безконечні переговори. Відбулося понад сто засідань без ніякого успіху. Це — яскравий приклад безпідставності надій на переговори з Москвою. Більш-менш ті самі висліди дають переговори й іншими каналами, до яких чомусь прив'язують значення. Такий спосіб переговорів типовий для методів фабіянського соціалізму, що їх москалі опанували і вдосконалили.

На початку серпня през. Ніксон прийняв віце-прем'єра Камбоджі Сісовач Сірік Матака, для якого відхід американських військ з Індокитаю рівнозначний з питанням життя і смерті. В розмові з през. Ніксоном віце-прем'єр Матак сказав, що його країна шукає оборони перед Північним В'єтнамом і перед політичними замірами Сіганука. Президент повідомив, що в рамках нового американського бюджету він домагався для Камбоджі 300 млн. доларів у воєнних матеріялах і іншого роду допомозі.

таборів. Ідеться про них самих, про їх істотний зміст, про виявлення того, які вони складні й важкі, а водночас якою необхідною є їх властива розв'язка.

І саме з цього приводу друга частина моєї праці є неначе вищим ступнем введення у сучасну культуру, ніж перша частина, яка дає загальний погляд. Але було б помилкою думати, що, користуючись моєю розвідкою у самоосвітній праці, можна обмежитися — залежно від рівня — тільки одною з цих частин. Це правда, що деякі проблеми повторюються в обох частинах, але вони насвітлені з різних і відмінних становищ, і тому повне зрозуміння справ, заторкнених у першій частині, досягаємо тільки завдяки аналізам, виложеним в другій частині, а конкретне, історично-життєве їх зрозуміння здобуваємо тільки шляхом опанування матеріялу, про який говориться у першій частині.

Окремі розділи другої частини та їх черговість відповідають укладові першої частини. Для тих, що мають вже устійнену точку зору в роздумуваннях над сучасністю, було б добре студіювати тягло розділи, присвячені цікавій для них ділянці життя в обох частинах розвідки. Іншим треба радше дораджувати, на початок, загально розглянутися в цілості справ, отже перестудіювати всю першу частину, поки вони перейдуть до другої.

Натомість усіх — і тих більше заавансованих, і тих більше початкуючих, — належить перестерегти проти передчасної спеціалізації. Ніде не є вона така шкідлива, як у мисленні про культуру. І хоч навіть і моя праця переводить певний поділ, треба остерігатись фальшивого погляду, начебто проблеми й завдання в будь-якій ділянці були незалежні від інших ділянок. Можна — а від певного рівня навіть треба — з нерівною глибкістю цікавитися окремими ділянками, але не зрозуміє цілості той, хто обмежить тільки одною. Навіть цю одну вибрану ділянку зрозуміє тоді фальшиво. Тому, хо-

ча б навіть хтось мав особливе й виразне зацікавлення якоюсь ділянкою, треба заохочувати його до передумання і перестудіювання всіх проблем, принаймні в засязі впроваджуючої лектури.

Проблематику в усіх обговорюваних справах спираю на історичну підбудову. На тих підставах вона родилася і виростала. Тому також зрозуміння її сьогоденнішніх труднощів вимагає історичної перспективи. Отже, починаючи найчастіше від середньовіччя, роблю це з історичних, а не з ідеологічних оглядів. Воно є для мене дійсною точкою виходу історичної еволюції, яку все ще переживаємо і з якої мусимо знайти шляхи в майбутність, але не ідеалом, до якого треба повернути. Не піддержую популярну — особливо в певних кругах — ідею навороту до середньовіччя. В конкретних висновках, що замикають кожний розділ, зарисовується чіткіше, в яких засязгах і в якому ступні те, до чого змагаємо, буде близьке чи далеке тому, що було. У цих міркуваннях не намагаюся давати загального осуду окремих історичних епох; не шукаю причин, задля яких так, а не інакше розгорталася еволюція, не хочу вирішувати, чи розгорталася в доброму чи злому напрямі. Обмежуюся показанням, якою вона була, щоб бачити, які труднощі й обов'язки поставила перед нами. Цілу увагу й критицизм хочу зосередити на небезпеках і завданнях сучасного моменту, який виростає з тієї еволюції.

I. ПРОБЛЕМИ ПРАЦІ Й ВИРОБНИЦТВА

1. Визволення людини з господарської неволі

Багато засадничих труднощів, що перешкоджають слушному урегулюванню стосунку одиниці до суспільства в дусі ідеї особовости й співжиття, виникають з організації господарського життя. Є це справа особливої ваги, надто в XIX і XX сторіччях, бо в цих часах господарська діяльність здобула небувалу натугу і скомплікованість. Ніколи в раніших епохах господарські чинники не обумовлювали так сильно вартостей і щастя людського життя, ані підстав співдіяння одиниць і груп, як саме в тих часах.

Розвиток господарського життя йшов у XIX сторіччі в напрямі щораз сильнішого підпоряд-

ковування людини вимогам господарки. В першій половині сторіччя це було видне в стосунку до пролетарської верстви, яка постійно зростала і яку немилосердно вирагали в ярмо праці. І хоча в другій половині сторіччя окреслено й устійнено певні засади охорони праці, положення пролетаріату постійно відчувалося як непевне й визискуване. Але відночас почали виступати нові знамена підпорядкування людини вимогам господарки. Промисловий капіталізм давнішого типу, що виявлявся в підприємливій, промисловій діяльності одиниць на терені їх власних варстатів праці, в яких працювали не надто численні маси робітників, — переформовувався у фінансовий капіталізм, у якому вирішальну роль мав анонімний, великий капітал, інвестований в різні підприємства, що приносив уділовцям зиск, незалежно від їх власної праці. Постава напруженої, особистої працьовитости й плідности економічного зусилля поступалась місцем перед прагненням легкого, хоч ризиковного спекуляційного зиску. Зі становища цих нових засад окреслювали завдання продукції в стосунку до споживання: споживання мало стати на послуги продукції, а продукція мала бути нормована виключно ідеєю зиску. Людина в цих умовах ставала тільки продуцентом і консументом, підлягаючи цілковито вимогам капіталістичного господарства.

Капіталістична філософія і публіцистика, від концепції „гомо економікусе“, розгорненої Смітом, аж до книжок Форда — узаasadнювали ту точку зору, що підпорядковувала людину господарству. Вони висували при цьому різні аргументи, вказували на індивідуальний зиск, покликалися на продукційні конечності, виступали в імені загальних потреб. Однак, не зважаючи на ті різниці, що забарвлювали капіталізм, сильніше чи слабше, егоїзмом, продуктивізом чи засадою суспільної служби, — непохитно залишався спільний зміст тієї системи ідей. Він виростав із матеріалістичної концепції життя, окреслював покликання людини в категоріях продукції і споживання, пов'язував із вимогами аскези для одних, уживання для других, робив із засади зиску найвищий регулятор поступування.

Капіталістичній концепції протиставлявся соціалізм. У першій половині XIX стор. утопіч-

ний, в другій марксистській. Він протиставлявся всякому економічному визискові, обіцяв здійснення справедливого господарського устрою. Але неволю людини в путях господарства він розумів дуже вузько, а саме як неволю робітника в руках підприємця, і це дуже затіснило цілість справи. Цей спосіб розуміння речі був може задовільний в часах, у яких капіталізм мав патрональний характер, а пролетарська верства не була охоронювана ані законом, ані власною числовою й організаційною силою. В добі фінансового капіталізму, в часах розбудованого законодавства охорони праці та в добі зростаючого добробуту робітничої класи — слухність цього становища змаліла. Натомість брак всебічного зрозуміння неволі людини на службі господарства спричинив багато жорстоких помилок у тій організації, яку підняв марксистський соціалізм у Росії. І хоч він звільнив робітничу класу з капіталістичного утиску, але загнав загаль у жахливу неволю іншого типу. Бо пов'язав витворювання, продукцію з апаратом державної влади. Він поклав головний натиск на продукційність, визискуючи всі технічні й організаційні методи капіталізму, зформулював централістично й непорушно ідею пляну в витворюванні і споживанні. З цього приводу конкретний зміст господарського життя і позиція, яку в ньому займає людина, зберегли всі засадничі негативні властивості капіталістичного устрою.

Держава, перебираючи ролю загального працедавця, стала найжорстокішим, бо позбавленим всякої надрядної інстанції, підприємцем. Органи адміністрації й партії розгорнули контролю докладнішу, безогляднішу й суворішу, ніж та, яку будь-коли стосував давніший капіталізм. Філософія і пропаганда голосніше й безоглядніше, ніж при будь-якому іншому устрої, накинули переконання, що продукційне зусилля є найважливішим обов'язком людини. Згідно з тим обдумано і введено в життя цілу систему засобів, що побуджують і приневолюють до напруженої і послухної праці. Внаслідок усіх цих причин різниці, що виникають між капіталізмом і большевизмом, хоча помітні в суспільному засязі, а особливо в стосунку до рекрутації правлячих і упривілейованих верств, — не-

помірно маліють у засязі конкретних умовин життя і праці великих людських мас.

Це споріднення не викликає зачудування серед визнавців тих усіх ідеологічних течій, які, віддавна протиставляючися капіталізмові, протиставлялися також і марксистському соціалізмові, обвинувачуючи його в односторонньому і тісному розумінні людини, спертому на фальшивій філософії і догматичній психології, закидаючи йому неусвідомлювану відданість міщанським засадам і навикам. До цих ідеологічних течій належали: немарксистський соціалізм, особливо англійський, синдикалізм, кооперативізм, а в останніх часах щораз сильніші течії гуманістичного чи релігійного персоналізму. Не зважаючи на багато різниць, які їх ділили й ділять між собою, їх спільним знаменом була здібність схоплювати господарські проблеми більше всестороннім способом, ніж це робила філософія капіталізму чи марксистського соціалізму.

Окреме місце, в протиставній до капіталізму і марксистського соціалізму позиції, займає сучасний націоналізм, особливо український. Він відкидає марксистсько-большевицьку концепцію боротьби клас, а протиставляє їй концепцію співпраці всіх соціальних прошарків народу, на засадах правовості, соціальної справедливості, гідності людини та гармонійного зрівноваження індивідуальних прагнень із вимогами і потребами всієї спільноти.

Це нове зформулювання виникало з конкретного підходу до людини і визволення з фікції „гомо економікус“. Завдяки цьому виявлялися проблеми, тенденційно недобачувані раніше: стосунок господарської діяльності до інших діянок діяльності людини, роля людської особовості в праці, проблема відповідальності й компетенції і т. д. Обмірковування цих проблем кидало нове світло на проблеми господарської перебудови. Виявилось, що господарська перебудова є справою складнішою, ніж революційне усунення капіталістичної верстви.

Основною засадою дійсної перебудови повинно бути підпорядкування господарства людині. Визволення людини з пут господарства означає достосування продукції до слухних потреб і повалення засади, згідно з якою споживання повинно бути на послугах продукції, а продукція

виключно служити зискові. Це означає також достосування праці до працівника і повалення засади, згідно з якою людина є тільки знарядом об'єктивної, економічної організації. Згідно з капіталізмом життя було тільки ринком, на якому зобов'язували засади калькуляції і зиску, а людина для людини була виключно спілником, конкурентом, відбирачем, робітником і т. д. Згідно з большевизмом життя є тільки варстатом, у якому зобов'язує міт продуктивності і дисципліна зусилля. Повалюючи примат продукції у відношенні до споживання, примат гроша у відношенні до витворювання, примат речі над собою, — відкриваємо шлях новому укладові стосунків, в якому життя відзискує свою повноту, різnorodність, гієрархію дїбр. Вартості перестають бути товарами, діяльність перестає бути тільки економічною діяльністю, праця стає проблемою людини, а не справою зиску чи продукції, стосунки між людьми не регулюються виключно господарськими оглядами. В цьому новому укладі стосунків рушієм людського життя, укладу суспільства, суспільних та політичних процесів є людина, а не виробничі відносини. Особливе значення в цій візії нового ладу має розв'язування старої проблеми праці й власности.

**

Впроваджуюча лектура: Emmanuel Mounier: „Manifeste au service du personnalisme” — 1936 (є англійський і німецький переклад) — E. Whittaker: „A History of Economic Ideas” — New York, 1940 — F. Muckermann: „Der Mensch im Zeitalter der Technik”, 1945.

Поглиблююча лектура в ділянці історії проблеми: E. Welty: „Vom Sinn und Wert der menschlichen Arbeit” — 1964 — F. Giese: „Die Philosophie der Arbeit”, 1932 — F. Battaglia: „Filosofia del Lavoro”, Bologna, 1951 — A. Weber: „Einleitung in das Studium der Volkswirtschaftslehre”, 1932 — A. Weber: „Allgemeine Volkswirtschaftslehre”, 1937 — Th. Brauer: „Produktionsfaktor der Arbeit”, 1925 — R. H. Tawney: „Religion and the Rise of Capitalism”, 1960.

В програмовій ділянці: S. and B. Webb: „The Decay of Capitalist Civilization”, 1923 — A. Dau-

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

НА ФЛОРИДІ ВІДЗНАЧИЛИ АКТ 1941 РОКУ

4-го липня в Маямі на Флориді зібралися члени Відділу ООЧСУ і гості в гарній садибі п. В. Трача на березі річки, поміж пальмами і іншими тропічними рослинами, щоб відзначити 30-ліття з дня проголошення у Львові акту відновлення української Державности.

Відкриваючи святочні сходи, п. Р. Балабан згадав, що в цей самий день, коли ЗСА відзначають 195-ті роковини свого існування, Україна нараховує вже тисячі років своєї історії і тепер продовжує боротьбу за визволення від чергового окупанта — Москви.

Присутні відспівали український гимн, який гарно прозвучав на тлі тропічної природи, пригадуючи учасникам наш ЛІС і наших лицарів-партизанів, що стояли в ньому у завзятій боротьбі з німцями й москалями.

Інж. В. Неганів у своїй промові вияснив обставини проголошення акту відновлення української державности, вибори тимчасового правління на чолі з прем'єром Ярославом Стецьком і проаналізував політичне значення цього акту, як продовження боротьби нашого народу за свою державність.

Інж. С. Квасницький в коротких словах говорив про значення української еміграції у країнах Заходу. Він зазначив, що український народ в умовах тиранічної московської окупації має дуже обмежені можливості для збереження розвитку національної свідомості, своєї мови і культури, а тому ці обов'язки спадають передусім на українську еміграцію. Далі промовець звернув увагу на небезпеки, які загрожують українській еміграції обмеженням її діяльності в Західній Німеччині і Канаді в зв'язку з договорами про ненапад і співпрацю, що їх підписали уряди цих країн з ССРСР. Договори ці також дають можливість вільного проникання на території цих країн московським агентам, різного роду артистам, щоб вести пропаганду, розбивати українські церкви і організації.

Пан А. Д. поділився своїми споминами з переживань того часу і прочитав вірш власної композиції п. н. „Львів”.

Сходи закінчилися відспіванням „Не поря”.

НН.

dien: „Cancer americain”, 1931 — A. Daudien: „Revolution necessaire”, 1933 — W. Beveridge: „The Pillars of Security”, 1943 — W. Beveridge: „Full Employment in Free Society, 1944 — Михайло Кушнір: Праця (8 розділ розвідки „Підстави національної культури”), Вісник ч. 5, травень 1966 — Jerzy Kuncewicz: „O pełne wyzwolenie człowieka”, Londyn, 1945. Варта теж прочитати: Четвертий Великий Збір Організації Українських Націоналістів (ОУН), том I — постанови: „Народне господарство, основи соціальної політики”, стор. 153-163 (1969).

В. Золоторіг

„САМВИДАВ” — „УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК”

З окремих матеріалів, брошур, періодичних і неперіодичних видань, що виходять нелегально в СРСР і називаються загально „Самвидавом”, а також з протестаційних заяв, звернених до Верховного Суду СРСР та УРСР і окремих міністерств, вже можна скомплектувати цілу бібліотечку. Крім видаваної російською мовою „Хроніки поточних подій”, т. зв. „Трактату академіка Сахарова” і „програми російського демократичного руху”, що його білоемігрантська організація НТС майже ідентифікує зі своєю політичною програмою і що проповідує „демократичні реформи” у зфедерованій, очевидно, під пріоритетом російського народу новій російській імперії, викликаючи цим поважні сумніви щодо його ідентичності, — з українських публікацій, перевиданих на Заході, на особливу увагу заслуговують „Лихо з розуму” Вячеслава Чорновола, „Інтернаціоналізм чи русифікація?” Івана Дзюби, „Репортаж із заповідника ім. Берії” та „Серед снігів” Валентина Мороза, документальний збірник „Українські юристи під судом КГБ” та ін.

Недавно в журналі „Визвольний Шлях”, що виходить у Лондоні, появилася вже 4-ий випуск підпільного „Українського Вісника”, що в зверненні до читачів окреслює свої завдання — в стислому переказі — так: інформувати про порушення режимними чинниками свободи слова і інших демократичних свобод, гарантованих (?) конституцією, про судові й позасудові репресії на Україні, про факти російського шовінізму і українофобії, про способи дезінформувати громадськість, про становище українських політв'язнів в тюрмах, таборах та психіатричних лікарнях, про різні акції протесту тощо. „Вісник” містить також огляди і публіцистичні статті, мистецькі твори та інші матеріали, які вже набули поширення у „Самвидаві”. При цьому упорядники „Українського Вісника” рішуче застерігаються, що це видання в жадному разі не антирадянське і не антикомуністичне... Критику окремих осіб, органів, установ, аж до найвищих включно, за допущені помилки у вирішенні внутріполітичних проблем, зокрема за

порушення демократичних прав особи і нації „Вісник” не розцінює як антирадянську діяльність, а вважає гарантованим принципами соціалістичної демократії і конституційним правом почесним обов'язком кожного повноцінного громадянина.

Далі упорядники „Українського Вісника” вважають за потрібне застерегтися, що не є це орган якоїсь організації чи групи, об'єднаної програмою або організаційною єдністю, і тому допускати друкування самвидавівських матеріалів, написаних з різних позицій... „Вісник” не друкує таких документів (як правило анонімних), які є антирадянськими, тобто заперечують демократичним шляхом обрані ради як форму участі громадян у керівництві державою, і антикомуністичними, тобто відкидають в цілому комуністичну ідеологію, як таку...”

Наведені вище принципи засади, на яких спираються упорядники „Українського Вісника”, нічим, крім фактичного вміщеного в ньому матеріалу, не різняться від засад, що їх додержуються упорядники видаваної російською мовою, сказати б, всесоюзної „Хроніки поточних подій”, де лише подекуди містять в скороченні також матеріали, очевидно, запозичені з „Вісника”. Треба думати, що аналогічні до „Українського Вісника” неперіодичні підпільні видання появляються також в Латвії, Естонії, Грузії, може і в котрійсь із середньоазійських советських „республік”.

Деякі скептики на еміграції, які не допускають можливості, щоб КГБ не спромоглося досі припинити видавання підпільних публікацій („вони все знають!”), запевняють, що це — діло рук самих кагебістів, хоч навіть спрепаровані в душі советської конституції, „неантирадянські” і „неантикомуністичні”, вони завдають большевицькому режимові незмірно більшої шкоди, як нібито вміщувана в них у підтексті „оборона режиму”. Дехто припускає можливість, що видання „Самвидаву” подеколи, ще поки дістануться на Захід, редагуються у відповідному відділі КГБ, деякі підкидаються як зозулинні яєчка, але основна їх маса переходить

у вільний світ під протекцією опозиційних до брежнєвської кліки високих партійних фігур, бож таки справді, крім критики режиму, нічого в тих виданнях антисоветського і антикомуністичного з точки зору авторів підпільних публікацій немає.

Отже, власне, над цією „точкою зору” і треба було б з пильною увагою застановитися.

З повною начебто серйозністю наведені в експозе „Вісника” слова „демократичним шляхом обрані ради (совети — ред.) як форма участі громадян у керівництві державою” — або прозорий параван, за яким криється гостра іронія, розрахована на вдумливого читача, або одно із згаданих вище зозулиних яєчок, підкинутих до „Вісника” по дорозі з московської Луб’янки до котроїсь із західних амбасад, до яких ті яєчка перевозять у недоторкальних для кагебістів дипломатичних валізах. Політично підковані на всі чогири ноги, досконалі знавці історії комуністичної партії, зокрема її деградації з рівня політичної революційної партії на рівень чорносотенного Союзу Русского Народу, живі свідки тих „демократичних виборів”, що відбуваються в ССРСР, таких слів написати не могли. Та ще й в програмовій, вступній статті.

Те саме можна сказати про „демократичні свободи, гарантовані конституцією”. Якою конституцією? Таж тією сталінською, досі не зміненою, не зважаючи на урочисті заяви Хрущова і Брежнєва. Тією самою конституцією 1936 року, проголошеною в розпалі кривавих чисток і потопання всіх людських прав советського громадянина, конституцією, яка „закріпила добровільне об’єднання рівноправних радянських республік в єдину союзну державу”, яка „закріпила суверенні права союзних республік”, яка „гарантувала трудящим свободу слова, свободу совісти, право об’єднання в організації і товариства”, яка „вперше законодавчо закріпила керівну і спрямовуючу роль Комуністичної партії ССРСР” — всесоюзного держиморди.

Посилатися на цей наскрізь фальшивий і цинічний документ, придуманий Сталіним зовсім не для підсоветських людей, а для „буржуазного Заходу” і закордонних комуністичних партій, що все ще трималися тоді, як воша кожуха, червоної Москви — це значить розчаровувати, зневірювати і знеохочувати підсоветських чи-

тачів підпільної літератури, що шукають в ній правди і щирости. Бо вже в день проголошення цієї конституції у 1936 році вірили в правдивість цього ганебного документа навіть самі партійці так, як у слова Сталіна, що „жити стало краще, жити стало веселіше”. Тоді в ССРСР „на всіх язиках все мовчало”, то чому ж тепер, у 1971 році цю фальш повторювати замість того, щоб „з легальних позицій” вимагати нової, дійсної, а не фіктивної конституції, яка справді була б „всенародно обговорена і схвалена”? Що ж і казати про постійні посилання в „Самвидаві” на „чистоту ленінських позицій”, нібито занецижених Сталіним, а фактично ним удосконалених і скріплених, — позицій, на яких тепер так вигідно розташувався Брежнєв із своєю піратською клікою.

Люди, які в глибокому підпіллі видають „Український Вісник”, напевно знають, що посиланням на сталінську конституцію і ствердженням „демократичности виборів” у Советському Союзі вони аж ніяк не облегшать своєї „вини” на закритому процесі десь у Києві чи у Львові, коли судитимуть їх за самий факт видавання нецензурованих матеріалів. А карають там мордовськими таборами не лише за публікування, а навіть за читання цих матеріалів, не кажучи вже про їх поширення.

Отак, на нашу думку, треба підходити до всіх тих документів, що незанимаючи для нас дорогами, дуже крученими й непевними, приходять в країни західного світу. І в цій обережності у підході до цих документів не сміємо ми ловитися на порозкидані в них гачки, що мають знецінити в наших очах і в очах антикомуністів в ССРСР їх цілість, їх авторів, які, повсякчас ризикуючи своїм і своїх рідних життям, пробивають китайський мур, що відгороджує ССРСР від широкого світу. Автентичність більшості тих матеріалів потверджують численні факти, про які довідуємося ми не лише з американської чи іншої західної преси, не лише від туристів чужих і наших, але навіть з самої ж таки советської преси, де не раз зустрічаємо слово „Самвидав”, очевидно, вже популярне в Україні.

Надзвичайно багатий на різного роду інформації „Український Вісник” ч. 4 широко наświetлює ганебний судовий процес проти Валентина Мороза в Івано-Франківську, трагічну смерть

малярки-патріотки Алли Горської, подає хроніку репресій і переслідувань української національно-свідомої молоді, яка добивається прав, належних її батьківщині, списки українських політичних в'язнів, зокрема націоналістів-революціонерів, статті та промови, недопущені цензурою для друку, і багато інших інформацій, що розкривають обличчя сучасної України, яка прагне свободи і незалежності від шовіністичної Москви.

Для читача вже знайомого із поновним засудом В. Мороза на 14 років спецтюрми, таборів і заслання за інкриміноване йому авторство публіцистичних статей, кваліфікованих на закритому процесі як „антирадянські”, наводимо довшу цитату-коментар з „Українського Вісника”:

Реакція свідомої частини української громадськості на засудження В. Мороза різна. Але всі сходяться на тому, що термін покарання за відкрите написання літературно-публіцистичних статей по жорстокості безпрецедентний у післясталінські часи. Дехто схильний розцінювати це, як виїнятковий випадок, викликаний реакцією кагебистів на гостру критику їх у „Репортажі...” і на підкреслено принципову поведінку В. Мороза, як в ув'язненні, так і на волі. Інші вважають розправу над Морозом закономірним етапом дальшого наступу реакції і відродження сталінсько-беріївських тенденцій у суспільному житті СРСР. Вони гадають, що за цим судом підуть інші, не менш жорстокі репресії, може навіть масові. Хтось при цьому поширює провокаційні чутки навіть про кандидатів на репресії, називають прізвища С. Сверстюка, В. Чорновола та ін.

Як стало відомо, останнім часом у США, Канаді та інших країнах відбулися масові демонстрації української молоді, передовсім студентства біля радянських посольств і консульств на знак протесту проти антидемократичної жорстокої розправи з Валентином Морозом. Однак, звертають увагу на те, що це мало навіть у порівнянні із реакцією на справу Амальрика, і що світ про ситуацію й репресії на Україні майже нічого не знає. При цьому проводять аналогію із майже одночасними голосними процесами ленінградських євреїв та з арештом американської комуністки Анджели Девіс. 14-річний вирок Мороза не поступається жорстокістю перед вироками еспанських басків та ленінградських євреїв, однак характер звинувачення у нього зовсім інший. У всіх перелічених випадках людей судили чи судитимуть формально не за переконання і їх розповсюдження, а за якимись іншими (нехай, можливо, зфабрикованими) чисто кримінальними звинуваченнями — за вбивство глави секретної поліції, за змову з метою захоплення літака і вбивства пілотів, за передачу зброї в'язням і допомогу при втечі тощо. Мороза ж навіть формально засуджено виключно за переконання

— за написання і не доведене судом розповсюдження кількох статей опозиційного характеру...

В обороні засудженого Валентина Мороза виступили з категоричним протестом, адресованим на ім'я міністра юстиції УССР Зайчука і прокурора УССР Глуха широко знані на Україні Б. Антоненко-Давидович, письменник, що сам відбув 15 років сталінських концтаборів, І. Дзюба, автор аналітичного огляду сучасного стану на Україні „Соціалізм чи русифікація?”, і автор „Горя з розуму” Вячеслав Чорновіл.

Щонайменше 40 осіб вислали до Верховного Суду УССР індивідуальні телеграми і заяви протесту проти жорстокої розправи над В. Морозом, вимагаючи скасування незаконного вироку обласного суду і звільнення засудженого. Зокрема зверталися до Верховного Суду кияни — малярка Алла Горська, кандидати філологічних наук М. Коцюбинська та З. Франко, пенсіонерка О. Мешко, лікар М. Плахотник, учитель О. Сергієнко, В. Драбата та ін.; зі Львова — лікар О. Антонів, кол. працівниця Товариства охорони пам'яток історії і культури С. Гулик, педагог О. Горинь, інженер А. Волицька, поет І. Калинець, малярка М. Качмар-Савка, телефоністка Г. Куницька, профспілковий працівник Я. Кендзьо, кол. студентка університету, поетеса Г. Савронь, поетеса І. Стасів, журналісти П. Чемерис, поет Г. Чубай, малярка С. Шабатура і ін. Писали заяви також І. Гель (Самбір), Н. Караванська (Одеса), маляр П. Заливаха, М. Возняк і Л. Леник (Івано-Франківськ), священник В. Романюк (Космач на Гуцульщині) та ін.

Закликаний на суд як свідок І. Дзюба відмовився відповідати на запитання прокурора, заявивши, що одна із статей, за які судять В. Мороза, полемічно спрямована проти нього, а тому ставити його в ролі свідка проти Мороза неестично; подруге — він не може брати участі в незаконному, закритому суді. Закликаний як свідок Б. Антоненко-Давидович також заявив, що з цієї ж самої причини ніяких показів давати не буде. В останньому слові, докладний зміст якого невідомий, Мороз не просив ніякого полегшення. Це його слово було політичною промовою програмового характеру. І в інкримінованій йому статті ця залізної волі людина писала: „Кожне слово сучасних борців в Україні

палахкотить одержимістю, фанатичною ненавистю до холодних і слизьких, фанатичним бажанням прискорити кінець льодовиковому періодові на Україні...”

На час виголошення вироку біля суду несподівано зібрався великий натовп мешканців Івано-Франківська. Побоюючись демонстрації, кагебісти поставили перед головним входом „воронку”, а В. Мороза вивезли з чорного входу звичайним авто.

У заяві, висланій на адресу голови Верховного Суду УССР, Ірина Стасів-Калинець і Ігор Калинець про судовий процес над В. Морозом писали: „Історія знає чимало нелюдських присудів кращим представникам своєї епохи. Але якщо ми сьогодні обурюємось невіглаством світу, що засудив на 25 років Кампанеллю, що виганяв за межі рідного краю Данте, що гнав на Сибір Шевченка, то яке ж маємо право в наш 20-ий гуманний (!?) вік мовчати, байдуже спостерігаючи, як вилазять на світ ясні середньовічні тортури?.. Звідки і по якому праву стільки зненаги до тих „простих смертних”, що добровільно приїхали на суд В. Мороза, яких представники місцевого КГБ називали „ви — ніщо”...”

Стефанія Гулик у заяві до Верховного Суду УССР писала: „17-18 листопада 1970 року я разом з групою осіб із Львова, Івано-Франківська, Києва, Москви була свідком безпрецедентної за жорстокістю і цинізмом розправи над істориком і публіцистом Валентином Яковичем Морозом, яка увінчалась 14-річним терміном засудження... Власне і свідками у повному розумінні цього слова ми не були, бо нас не пущено навіть до вестибюлю будинку суду. На кожного з нас припадало не менше десятка „охоронців” і „спостерігачів” у формі і в цивільному, від яких ми, повноправні радянські громадяни, почули, що ми „ніхто”, „свора”, що з нами „зроблять, що захочуть” і т. п.

Священик Василь Романюк до Верховного Суду УССР писав: „Ми живемо в час великих прискорень і великих контрастів. З одного боку — зростає у світі модерна жорстокість і новітній тоталітаризм, девальвуються цінності, втрачаються традиції і глибшає духовна спустошеність. З іншого — болісне шукання шляхів до миру, добра і справедливості. І все ж часто

зло перемагає: потоптання християнських вартостей, яке людство виробляло віками, стає звичайним і навіть буденним... Серед таких знецінюваних вартостей, мабуть, на перше місце слід поставити людяність, терпимість, християнське милосердя. Такі думки прийшли відразу, як тільки стало відомо про неймовірно жорстокий засуд, що його виніс Івано-Франківський обласний суд Валентині Морозові...”

Трагічну смерть малярки Алли Горської, інформації про яку і лист її друзів були подані в попередньому числі „Вісника ООЧСУ”, приписують кагебістам, які намовили психічно ненормального її свекра розправитись з цією „буржуазною націоналісткою”. Її непогамована діяльність у викриванні московських шовіністів, кипуча енергія, її безкомпромісовість і впливи серед національно-свідомої української молоді, очевидно, і спричинились до того, що в КГБ винесено їй присуд смерті.

Після арешту великої групи української інтелігенції Аллу Горську допитували як свідка в справах Я. Геврича, Є. Кузнецової, О. Мартиненка та І. Русина. Ніяких свідчень вона не дала, заперечувала навіть і те, що визнавали заарештовані. Була однією з небагатьох серед заскочених несподіваними арештами, хто тримав себе тоді до кінця принципово. Відома їй заява про порушення органами КГБ законності під час ведення слідства. Підписувала Алла Горська також колективні заяви: вимогу допустити на політичні процеси, протест проти заборони Панасові Заливасі малювати і ін. 1967 року їздила вона з Києва до Львова на суд Вячеслава Чорновола і написала потім із групою присутніх на суді киян протест проти незаконного характеру суду. У липні 1968 р. вона разом з Ліною Костенко, І. Дзюбою, Є. Сверстюком та В. Некрасовим звернулася з відкритим листом до „Літературної України” в зв'язку з появою там наклепницької статті О. Полторацького. Викликана влітку 1970 р. на допити до Івано-Франківського КГБ, відмовилась давати проти Мороза будь-які свідчення і глузувала із слідчого Баранова, називаючи його „товариш Баран” і т. п. За кілька днів до смерті написала до Верховного Суду заяву-протест про незаконність і жорстокість вироку. Характерно, що після убивства Алли Горської кагебісти пошири-

ли по Києву чутки, що вчинено його за підмогою націоналістів, бо вона, мовляв, „забагато знала”.

Виклопотаний внучкою Івана Франка, З. Франко, дозвіл на поховання Алли Горської на Байковому цвинтарі в Києві анульовано — і поховали її на новоствореному цвинтарі — на пустирі за містом. До тіла замордованої не допустили нікого з близьких.

У 4-му числі „Українського Вісника” подано широкий реєстр випадків арештування, дискримінації, переслідувань, звільнень з праці, актів морального терору супроти окремих осіб і груп національно свідомих українців, які відкрито виступають проти брутальної русифікації, шовінізму московських бюрократів, ображення національної гідності українців. У реакції на ці переслідування щораз більше зміцнюється дух протесту і зростає національна свідомість, яка охоплює дедалі ширші верстви населення. В розділі „Хроніка” занотовано випадки репресій не лише у Львові та Києві, а буквально по всіх більших містах і численних селах України, що свідчить про соборницький характер цього визвольного руху не лише в легальних, але й, очевидно, в нелегальних формах.

Щоб дати лише приблизне уявлення про розмах цього руху, наводимо за „Українським Вісником” з різних міст України кілька характеристичних випадів московського шовіністичного розгулу.

У Києві звільнено з праці учителя креслення О. Сергієнка за його виступ на похороні Алли Горської. Зазнав переслідувань і старенька мати Сергієнка, пенсіонерка Оксана Мешко, що відбула 10 років у сталінських таборах. Вчинено розправу над бандуристом популярної оркестри народніх українських інструментів Василем Литвином, а його дружину Антоніну Гармаш звільнено з видавництва „Молодь”, де вона працювала як редактор. З ініціативи КГБ заборонено створити в Києві українську камерну оркестру. Черговий раз зазнала репресій філолог Лідія Орел за її участь в київському хорі „Гомін”, на який неприхильним оком дивляться кагебісти. Виключено зі Спілки Письменників Віктора Іванисенка за читання самвидавівської літератури.

На підприємствах і в установах Дніпропе-

тровська переведено збори для засудження „злочинців” — „буржуазних націоналістів” Сокульського і Кульчинського за їх „Лист до творчої молоді”.

У Донецьку наприкінці 1970 р. тривало слідство у справі заарештованого викладача медичного інституту Івана Сука. Звинувачено його в незреалізованій спробі написати працю з національного питання на Україні. І. Сук у в'язниці збожеволів.

В Івано-Франківську тривають переслідування маляра Панаса Залвахи, який повернувся з 5-річного ув'язнення. Зводяться порахунки з дружиною засудженого В. Мороза.

У Галичині триває переслідування залишків Греко-Католицької Церкви. У Самборі, коли греко-католицький священик Осип Роман провадив у приватному будинку богослужбу, вдерлося 5 осіб на чолі з заступником голови міської ради. Вони розігнали присутніх, а декого поштрафували. Масовий виступ населення у зв'язку з релігійним гонінням стався кілька місяців тому в с. Пиняни Самбірського району. Посилились виступи в пресі навіть проти колишніх греко-католиків, що перейшли на православ'я.

Знято з посади директора Природничого музею АН УРСР Малиновського. Причина: працював при німцях. Але йдеться не про якусь злочинну співпрацю з окупантами, а про звичайну працю задля прожитку.

Викинуто з Львівського університету студентку 2-го курсу українського відділу філологічного факультету Галину Гавронь — молоду поетесу. Кагебісти залякали батьків Г. Гавронь, і вони встановили над дівчиною домашній терор, вимагаючи написати покайну заяву і погодитися на співпрацю з КГБ.

Ось уже понад три роки після повороту з ув'язнення зазнає переслідувань журналіст Михайло Осадчий.

Викинуто з редакції „Вільної України” у Львові Романа Янушевського за його статтю про реставратора ікон в музеї українського мистецтва П. Лінинського. В обкомі партії Р. Янушевського змушували ставати на коліна і просити „вибачення” у партії за цей його вчинок.

У грудні 1970 р. закрито на другий день після відкриття виставку „Українське малярство

14-17 століть", на якій були представлені з-поміж інших експонатів українські ікони.

У с. Білятичі на Рівенщині в січні 1970 р. кілька разів розкидали та розклеювали листівки з підписом „Комітет Воля”. Переведено численні арешти серед учителів і учнів місцевої школи. Про зміст тих летючок „Український Вісник” нічого не подає.

Минулого року в Тернополі засуджено за політичними звинуваченнями групу осіб з арматурного заводу, серед них інженера Я. Скибу. Також не зазначено, які саме були ці політичні звинувачення.

У листопаді того ж року на Тернопільщині заарештовано молодого поета Горбала і маляра Івана Балана.

В Черкасах викинуто з роботи письменника Василя Захарченка. Коли за відрядженням Спілки Письменників він мав поїхати на Донбас для виступів перед робітниками, кагебісти заборонили йому виїхати, мовляв, шахтарі обурені, що він виступає на „непонятном українском языке”.

В Чернівцях викинено з університету студента Ярослава Павуляка за читання „Щоденника” В. Симоненка.

Це — лише окремі приклади, які характеризують систему терору і переслідувань української патріотичної молоді, яка не хоче ставати знеосібленою „совєтською” молоддю, для якої батьківщиною є не Україна, а ССРСР, тобто „великая Россия”. Діяпазон цих переслідувань, як також інкримінованих „злочинів”, надзвичайно широкий: від прихильної рецензії на виставку, де експоновано „релігійні об’єкти”, від виступу українською мовою перед робітничою аудиторією, від сміливо висловленої думки, далекої до критики основ режиму, від читання самвидавських матеріалів, автори яких рішуче застерігаються, що ці матеріали „неантирадянські, неантикомуністичні” — до, без сумніву, виразно антирежимних, антикомуністичних, антимосковських, друкованих у летючках і брошурах, виписуваних на стінах в школах і університетах. Отже, матеріалів націоналістичного характеру, в яких не лише викривається окупаційний режим, але й закликається до його повалення, до відновлення вільної, незалежної України. Таких матеріалів КГБ найбільше бо-

Вол. Гаврилук

ВОГНЕННЕ КВІТТЯ

Слова так заворожливо елементарно пахнуть.
Кожне своїм тисячолітнім кореневим пахом.
Кожне само собою, своїм філологічним смаком,
Віками скринь, полиць і черепків і кахлі.

Палітурки з емальовими кутими пряжками,
Ботаніка орнаментального мережива.
Скаталоговані у словниках, засушені в книжках,
Живі, мов неживі — літературні божества.

Коли розжмакаєш, розкусиш, розжусиш їх
І мертвий злижеш слиз з-під попелу,
Із-під лахміття,
Із завороженої версії і прози і поезії,
Мов оживають — світять і ряхтять вогненным
квітням.

1971.

іться, і чи не тому так тяжко діставатися їм навіть у дипломатичних валізках в країни західного світу.

Підпільна революційна ОУН, що діє на рідних землях в різних формах і, можливо, під різними назвами, ОУН нової генерації, запалювана духом Коновальця і Бандери, безперечно використовує всі можливості в боротьбі з московськими окупантами, зокрема видання „Самвидаву”, що ніби стоять на позиціях совєтської конституції. А брутальна русифікаційна політика Москви в Україні, нищення її культурної, історичної і мовної окремішності надає щораз виразнішого націоналістичного характеру кожному індивідуальному чи груповому виступові проти тих, хто цю політику провадить. Та інакше не може й бути. І це добре розуміють в Агітпропі ЦК КПСС, де мусять знати історію революційно-визвольних рухів не тільки в Західній Європі, але в Африці і Азії, рухів, які, переходячи різні етапи боротьби за соціально-економічне визволення, часом спотикаючись на націонал-комунізм, неминуче набирали й набирають націоналістичного характеру. „Український Вісник” — яскравий цьому доказ.

СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ
НА
ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”!

Леся Українка

**

І ти колись боролась, мов Ізраїль,
Україно моя! Сам Бог поставив
супроти тебе силу неблаганну
сліпої долі. Оточив тебе
народами, що, мов леви в пустині,
рикали, прагнути твоєї крові;
послав на тебе тьму таку, що в ній
брати братів не пізнавали рідних,
і в темі з'явився хтось непереможимий,
якийсь Дух часу, що волав ворожо:
„Смерть Україні!“ — Та знялася високо
Богданова правниця, і народи
розбіглися, немов шакали ниці,
брати братів пізнали і з'єдналися,
і Дух сказав: „Ти переміг, Богдане,
тепер твоя земля обітована“.
І вже Богдан пройшов по тій землі
від краю і до краю. Свято згоди
між ним і Духом гучно відбулося
в золотоверхім місті. Але рангом
Дух зрадив. Знову тьма, і жах, і розбрат.
І знов настав єгипетський полон,
та не в чужій землі, а в нашій власній.
І далі розлилось Червоне море,
і розділилося по половині,
і знов злилось до купи й затопило —
кого? Ой, леле! Новий фараон
пройшов живий через Червоне море,
але їздець і кінь пропав навіки.
Співай, радій, ненависна чужинко,
бий в бубни і лети в танок з нестямю,
кінь і їздець в Червонім морі згинув,
тобі зостався спадок на покраси,
бо зносиш ти, Україно, клейноди,
святкуючи над нею перемогу.
Такий для нас був вихід із Єгипту,
немов потоп. Заграло та й усухло
Червоне море, висохло й зосталась
безрадїсна пустиня після нього,
і став по ній блукати новий Ізраїль,
по тій своїй землі обітованій,
немов якась отара безпричальна.
З отарою блукали й пастухи,
вночі за тінню йшли, а вдень з вогнем.
Коли ж у їх з'являвся Дух величний,
що вогняним стовпом палав у темі,
а вдень ішов, мов туча грізно-біла,
вони не вірили своїм очам,
і врозтіч розбігались манівцями,
і попадали ворогам в полон.
Чи довго ще, о Господи, чи довго
ми будемо блукати і шукати
рідного краю на своїй землі?
Який ми гріх вчинили проти Духа,
що він зламав свій заповіт великий,

той, взятий з бою волі заповіт?
Так доверши ж до краю тую зраду,
розбий, розсій нас геть по цілїм світі,
тоді, либонь, журба по ріднім краю
навчить нас, де і як його шукать.
Тоді покаже батько своєму сину
на срібне мариво у далїні
і скаже: „Он земля твого народу!
Борись і добувайся батьківщина,
бо прийдеться загинуть у вигнанні
чужою-чуженицею, в неславі“.
І, може, дасться заповіт новий
і Дух нові напише нам скрижалі.
Але тепер? Як маємо шукати
своєму народу землю? Хто розбив нам
скрижалі серця. духу заповіт?
Коли скінчаться той полон великий,
що нас зайняв в землі обітованій?
І доки рідний край Єгиптом буде?
Коли загине новий Вавилон?

10. IX. 1904. Зелений Гай

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ООЧСУ В ПІТТСБУРГУ

17 липня в Піттсбургу, в залі УКЦеркви відбулись загальні річні збори 21-го Відділу ООЧСУ. Збори відкрив голова уступаючої Управи Володимир Коваль, а провела ними Президія в складі: голова — Володимир Мазур і секретар — Ананій Никончук. Про переведену працю звітували: В. Коваль — голова, Д. Мельничук — касир і І. Щадий — кольпортер. За Контрольну комісію звітував п. В. Мазур.

Зі звітів і дискусії над звітами видно, що вся діяльність Відділу в останній каденції велася в дусі ухвал останнього з'їзду ООЧСУ та доручень Головної Управи. Коляда на Визвольний Фонд ОУН за останній рік досягла суми 1069 дол., що є найвищою сумою за 20 літ існування Відділу. Члени ООЧСУ активно себе виявили в УККА, Союзі Українок та в ділових комітетах різних імпрез. Управа тісно співпрацювала із сусіднім 36 Відділом в Ембриджі.

Збори ухвалили абсолюторію уступаючій Управі. Після цього В. Мазур, як представник Головної Управи ООЧСУ, виголосив промову, в якій заторкнув історію постанови ООЧСУ в зв'язку з 25-літнім її ювілеєм, що його відзначатимуть в жовтні всі Відділи, та накреслив завдання нашого Відділу на майбутнє.

Нова Управа вибрана в такому складі: голова — В. Коваль, заст. голови — А. Никончук, секретар — П. Маренець, касир — Д. Мельничук, кольпортер — І. Щадий. Контрольну комісію очолив В. Мазур.

Н. М.

Михайло Гікавий

МОЇ ЗУСТРІЧІ

Генерал Всеволод Петрів

З генералом генерального штабу Всеволодом Петровим я познайомився у Кам'янці-Подільському 30 серпня 1919 року, де виголосив він дуже патріотичну промову, як військовий міністер УНР. З балкона дому колишнього губернатора звертався генерал Петрів до українців з приводу зайняття столиці України Києва українськими військами. Після нього промовляв представник уряду ЗУНР, що його очолював д-р Євген Петрушевич. По відспіванні національного гімну зорганізувалася масова, величава маніфестація українців, які чвірками проходили вулицями Кам'янця-Подільського. Серед них було багато галичан і греко-католицьких священиків. У всіх був ентузіастично-святочний настрій. Співали „Не пора не пора” і інші патріотичні пісні.

Під час короткого замешкання в 1947 р. в Оселі політичних в'язнів і українських студентів на Фюріхшуде у Мюнхені я зустрічав таких українських генералів: Олександра Загородського, командира 2-ої Волинської дивізії, учасника Зимового походу і ген. Всеволода Петрова, українзатора в 1917 р. кінного полку ім. кошового Костя Гордієнка, військового міністра УНР, співробітника „Вісника” д-ра Д. Донцова і інших генералів.

Якось я запросив ген. В. Петрова разом з його сином до себе на вечерю (в Оселі жив я з сім'єю, як голова Ради Оселі). У мене в кімнаті ми згадували про визвольні змагання 1917-1921 років, про здобуття Києва в серпні 1919 р., про його промову в Кам'янці-Подільському, про проголошення відновлення державности України 30 червня 1941 р. у Львові, про його діяльність як голови Українського Національного Комітету в Кракові і міністра оборони Тимчасового Державного Правління. При цих розмовах на очах генерала показалися слези і, звертаючись до мене, він сказав: „Я цим лише живу. Українська незалежна держава таки повстане, хоч як вороги України цього не хочуть”.

Ген. В. Петрів дуже прихильно висловлювався про провідника ОУН Степана Бандеру, голо-

ву Українського Тимчасового Правління у Львові Ярослава Стецька та взагалі про бандерівців.

Після того, як ген. В. Петрів виїхав з Оселі, я вже з ним більше не зустрічався. Помер він несподівано. Це був видатний, відважний, заслужений, бойовий генерал, великий український патріот і прихильник українських націоналістів-революціонерів.

Міг Ярослав Спольський

З магістром права Ярославом Спольським я ближче залізнався в м. Кричиці на Лемківщині весною 1940 року, коли ми працювали в дирекції Українського Повітового Кооперативного Союзу. А в кінці літа того ж року Ярослав Спольський був хресним батьком моєї старшої доньки Оленки, тепер дружини професора д-ра Богдана Сацюка. Її хресною матір'ю була Олена Теліга.

З вибухом війни 1941 року Ярослав Спольський негайно вихав до Львова і після проголошення відновлення Української Державности був призначений заступником д-ра О. Марітчака, голови Українського Обласного Управління, що проіснувало до 1 січня 1942 р.

Ярослав Спольський за час провідництва в ОУН Степана Бандери був керівником рефертури пропагандивної підпільної літератури і був суджений у львівському процесі Степана Бандери за участь в екзекутиві ОУН. Він кілька разів був арештований, сидів у польських тюрмах і був тортурований поліцією.

Вже за океаном, кожного разу приїжджаючи до Торонта, я замешкував у панства Спольських. Він був активний в громадсько-політичній роботі, був основоположником і належав до керівних органів Ліги Визволення України, видавництва „Гомону України” і інших товариств та організацій.

Я. Спольський був справжнім джентлменом і мав веселу вдачу. В 1963 р. він був моїм гостем в Чикаго з цілою родиною на весіллі своєї похресниці Оленки.

Передчасна смерть Ярослава Спольського на 54-му році життя в Торонто оповила великим смутком його дружину Марію, українську громадську діячку, його сина, доньку, активних пластунів і спортовців, його родину, багатьох однодумців та прихильників, а зокрема канадійців-консерватистів, з якими він активно співпрацював.

Лев Кубані

З Левом Кубані, знаним лемківським громадсько-просвітнянським діячем і патріотом, я зацікавився, організуючи в 1939 р. Український Повітовий Кооперативний Союз у Криниць, куди він часто приїздив з с. Лосього, де мешкав з родиною. Дякував і провадив церковний хор у с. Нові Весі, де був парохом греко-католицької Церкви о. Смолинський, український патріот.

Хоч уже старший чоловік, Л. Кубані був дуже активним, ідейним українським націоналістом-революціонером і брав участь у всіх українських імпрезах, які відбувалися в Криниць. Був здібним організатором і національно та політично освідомлював селян.

Довідавшись про проголошення відновлення української державности у Львові 30 червня 1941 р., Лев Кубані зорганізував багато селян і привів їх з прапорами та транспарентами до Криниць на святочні сходи, на яких виступив з короткою промовою, закінчивши її словами: „Слава провідникові ОУН Степанові Бандері і голові Державного Правління Ярославу Стецькові!”

В 1942 році, коли приїхали до Криниць д-р Д. Донцов і проф. д-р Юрій Русов з дружиною, Лев Кубані возив їх до с. Лабової до декана о. Корнови, даючи по дорозі інформації про Лемківщину.

У прощальній вечері в честь д-ра Д. Донцова брали участь Лев Кубані, директор школи Янчура, д-р У. Смолинський та інші провідні діячі Лемківщини і директор української учительської семінарії в Криниць Омелян Цісик.

В 1943 р. Лев Кубані був арештований гестапівцями і вивезений до концентраційного табору, де й загинув.

Лемки, серед яких Лев Кубані був дуже популярний, націоналісти - революціонери дуже

жалували, довідавшись про передчасну смерть цього лемківського політично - громадського, активного бандерівця.

Проф. Віктор Андрієвський

З проф. Віктором Андрієвським я познайомився в таборі інтернованих вояків Армії УНР в Польщі.

В. Андрієвський, родом з Полтави, був на Україні земським і політичним діячем, журналістом, а пізніше співробітником „Літературно-Наукового Вістника”, „Вістника” у Львові під редакцією д-ра Д. Донцова. Був він прогетьманських переконань і написав „Спомини з минулого” — про Миколу Лисенка, Михайла Міхновського, три громади та ін. В 1941 р. проф. В. Андрієвський був заступником ген. В. Петрова, голови Української Національної Громади в Кракові.

У Німеччині проф. В. Андрієвський жив у таборі в Міттенвальді, звідки часом їздив до Мюнхену, де я з ним зустрічався. Він мені багато оповідав про визвольні змагання 1917-1921 рр. на Україні, критикуючи діяльність українських соціалістів. Він активно співробітничав у „Шляху Перемоги” і інших українських націоналістичних часописах.

З В. Андрієвським я переписувався, коли жив у Чикаго в Америці, а він у Німеччині. Він дуже прихильно ставився до д-ра Д. Донцова, як ідеолога українського націоналізму, і українських націоналістів-революціонерів. Останній лист я дістав від Віктора Андрієвського з Ульму 9 листопада 1963 р. Він мені дякував, що в статті про д-ра Д. Донцова і „Вістник” я згадав про його особу, і обіцяв що ще напише спомини, як лише покращає його здоров'я. Незабаром після того він помер, залишивши по собі добру пам'ять як про визначного патріота-державника і виховника української молоді.

Мгр Мирослав Тураш

З Мирославом Турашем я зацікавився у видавництві „Вістника” у Львові, куди він зайшов разом з Степаном Ніклевичем, організатором українського націоналістичного робітництва, для закупна журналів „Вістник”, Квартальника „Вістника” і книжок цього видавництва. Тут

Леонід Полтава

ПОВІНЬ АНТИУКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ

„Кому не болить — той не кричить”. Таку сентенцію почув автор цього огляду від селянина, емігранта з Миколаївщини, тепер робітника в Америці. Розмова відбувалась на тему: „Чому все більше й більше в совєтській Україні видають книжок про „українських буржуазних націоналістів”? Співрозмовець прочитав дві з них, надрукованих в Києві та Львові за останні роки, і прийшов до висновку: „Кому не болить — той не кричить”.

Справедливий висновок, в якому стільки селянської, земної мудрости! Москва починає дедалі частіше й голосніше кричати своїми брошурами, статтями, книжками, кінофільмами проти „українського буржуазного націоналізму”. При чому йдеться не лише про вільних українців за кордоном, а й про „місцевих”. Наприклад, львівська газета „Вільна Україна” в числі з 23 червня 1971 року, у статті „З тавром іуди на обличчі”, заявила:

застали вони д-ра Д. Донцова і з ним розмовляли на теми українського націоналістичного руху.

Мгр М. Тураш і С. Ніклевич були кілька разів арештовані польською поліцією, зокрема в зв'язку з убивством польського діяча і прихильника українсько-польського зближення Тадеуша Голувка у Трускавці.

Після того зустрічався я з мгром М. Турашем в Українськiм Академічнiм Домі у Львові на Суспiнського і у Стрию, а з Степаном Ніклевичем у Львові і в Бориславі, куди часто їздив до свого приятеля Юрка Сасика, прихильника українського націоналістичного руху, який щедро жертвував на пресовий фонд „ЛНВ”.

Мгр М. Тураш був членом Крайової Екзекутиви ОУН, а в 1939 р. провідником ОУН на Західній Україні. Того ж року він загинув, переходячи чесько-польський кордон.

Мгр М. Тураш залишив по собі великий жаль, як серед родини, так і серед українських націоналістів. Польська садистично-шовіністична поліція замордувала не одного українського націоналіста без слідства і суду.

„Дехто з теоретично невідготованих та політично недосвідчених людей розглядає український буржуазний націоналізм, як явище, зв'язане виключно з рівнем свідомости, умовами виховання. Несправді український буржуазний націоналізм має глибоке соціальне коріння. Він виник, існував і існує, відображаючи класові інтереси українських поміщиків і буржуазії”.

Хоча в окупованій Україні — УССР — немає ні українських поміщиків, ні буржуазії (є совбури, совєтські партійні буржуї), „Вільна Україна” твердить, що український націоналізм „існував і існує”. Намагаючись заборонити українській передовій творчій молоді самостійно мислити й цікавитись життям українців за кордоном та життям закордону взагалі, „Вільна Україна” виявляє стурбованість тим, що до УССР проникають українські вільні видання, що молодь слухає радіопрограми з Риму, Вашингтону, Мюнхену:

„Українські буржуазні націоналісти зайняли своє місце в оркестрі антисовєтської й антикомуністичної пропаганди. Розрахунок їх до наївности простий, хоч, враховуючи їх становище і класові політичні інтереси, не позбавлений глузду”, — сказано у „Вільній Україні” ч. 126 з 1971 року: „Мабуть, знайдуться люди, що не впізнають їх під новою личиною, бо переконані, що вони давно вже пішли в небуття. А трапляються, очевидно, й такі, що взагалі про них нічого не чули, особливо з молоді. І когось, бодай одиниці, може вразити бацилія націоналістичної отрути”.

Все це, звичайно, применшено, бо коли б було тільки отак випадково і „бодай одиниці”, то київські і львівські видавництва не засипали б книжкового ринку памфлетами, брошурами і навіть томами антиукраїнських писань.

У повеснні роки, коли ще діяли частини УПА, в Україні „гриміли” такі сумної пам'яті письменники, як зліквідований славетною УПА Я. Галан, з'явилися пашквілі П. Козланюка, О. Гаврилюка, С. Тудора (двох останніх розірвала бомба у Львові в 1941 р., тож їх лише передруковували), В. Бобинського, Юр. Мельничука

й подібних слуг московського червоного дявола. Але тих голосів Москві було замало.

Спеціальні завдання дістали Є. Євдокименко, Чередниченко, Дмитро Цмокаленко (високий службовець КГБ і особистий приятель Д. Павличка). Їх та інших допустили до таємних архівів КГБ, дали почитати депо з повосних українських видань з Америки й інших вільних країн. Декого, як Д. Павличка, навіть послали за кордон для докладнішого ознайомлення „з вовками в овечій шкурі”. Так в антиукраїнській літературі з’явилися нові Галани. Діють вони за старим принципом Остапа Вишні, який відсидів за Сталіна 10 років і, повернувшись під час війни в Україну, негайно написав, що він ніколи й ніде не сидів — „то все вигадки українських буржуазних націоналістів”. Щоб забезпечити собі ще бодай кілька років животіння, переляканий О. Вишня написав тоді збірку фейлетонів „Самостійна дірка”. Новочасні антиукраїнські автори не сиділи в концтаборах, але вони вже настільки запродали свою тіло й душу, що Сибіру не бояться — бояться лише гніву українського народу. Тому, розповідають туристи, мешкання, наприклад, Д. Цмокаленка охороняють два кагебісти в цивільному, як „прибирачі” в будинку.

За останні роки в Україні вийшло чимало видань, що „викривають ідеологію українських буржуазних націоналістів”. До таких належать повість Д. Цмокаленка „Суддями будемо ми!”, „теоретично-наукова праця” В. Євдокименка „Критика ідейних основ українського буржуазного націоналізму”, Ю. Римаренка „Український буржуазний націоналізм — ворог інтернаціонального єднання трудящих”, „праці” В. Замлинського, І. Петрова, С. Даниленка й ін.; вийшла навіть книжка з явно безглуздою назвою „Націоналізм проти нації” В. Чередниченка. У липні 1971 р. львівська „Свободная Украина” і „Вільна Україна” сповістили, що вийшла книжка Дмитра Цмокаленка, щось ніби вибрані твори того автора „З тавром Іуди на обличчі”.

Яке завдання цих книжок? Перше й найважливіше: викривляти історичну правду про боротьбу передового загону Української Нації — революційної ОУН, доказувати, нібито український націоналіст це якийсь слуга, як не німців

чи румунів, так американців. Автори цих антиукраїнських пашквілів усе зводять до того, що самостійно мисляча, національно свідомо українська людина — це ворог українського народу, зате прислужник Москви, зрадник власного народу, нищитель рідної мови й культури — це „передова людина нашого часу”!

Читач може поцікавитись, про кого мова у всіх тих виданнях?

Мовиться там — очевидно, цілком фальшиво — про великого гетьмана Івана Мазепу, про основоположника українського націоналізму М. Міхновського, про найвилатнішого сучасного теоретика українського націоналізму д-ра Д. Донцова. Не легко й перелічити всіх, кого хотіла б розп’яти — живого чи мертвого — імперіялістична Москва, наказуючи Цмокаленкам писати свої „праці”. Тут і Сямон Петлюра, і Євген Коновалець, і гетьман Скоропадський, і Митрополит УАПЦ Василь Липківський, і Митрополит УГКЦ Андрей Шептицький, і Провідник ОУН Степан Бандера, і сучасний Провідник ОУН Ярослав Стецько, які нібито „співпрацювали з гітлерівцями” (і за ту „співпрацю” їх ув’язнили в німецьких кацетах); таврується в тих писаннях, як „зрадників” України, і полк. Мельника, і письменника В. Шаяна й ін. „Розправляються” автори протиукраїнських писань також з проф. Степаном Ленкавським, з пані Славою Стецько, з Митрополитом УАПЦеркви Мстиславом, з ген.-полк. Шандруком, з проф. І. Німчуком, з проф. Л. Шанковським... Це — довгий список, і він буде збільшуватись в міру того, як молоді кадри українських націоналістів втягатимуться в працю за визволення й державність Соборної України.

Московський окупаційний режим не тільки відкрито й закрито судить патріотичну українську молодь. Москва відчуває, що невидима пегля ненависти поневолених націй стягається на її шиї. Вже стріляли на Л. Брежнєва в Кремлі; вже готувався бунт на підводному човні; вже герой-литовець Сімас Кудірка заявив на суді у Вільні, що йому байдуже, скільки присудять йому за спробу втечі з СРСР, що він вимагає тільки одного: „Звільніть Литву з-під окупації!”. Хтось, десь, у глухому селі Галичини вивісив цього року синьо-жовтий прапор. На цвинтарі у Львові хтось наклеїв паперові гроші

Степан Женецький

РОЗКОЛ У ЛЕМКО-СОЮЗІ

Хто такий Лемко-Союз?

Лемко-Союз — це лемківська культурно-освітня організація, в якій гуртуються вихідці з Лемківщини, що прибули за океан перед і після першої світової війни. Ця організація діє на терені ЗСА й Канади, а осідок її Головної Управи, яку вони називають „Главне Правленіє”, знаходиться в Йонкерсі, Н. Й., де й появляється орган, донедавна тижневик, а від кількох місяців двотижневик „Карпатска Русь”. Газета ця друкується нібито лемківською говіркою, а на

з часів УНР, з великим тризубом. В Одесі на новому кораблі хтось написав великими літерами на борту українською мовою: „Рятуйте Україну!” — той корабель мав плисти до Канади.

Цікаво, до яких інсинуацій будуть вдаватись всі оті „політичні письменники” з московської ласки в Україні, коли доведеться їм писати проти молодих видатних діячів з лав СУМ’у або Союзу Українських Студентських Товариств Америки чи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, ТУСМ? Їхні члени — це здебільша народжені вже в Америці, Канаді й інших вільних країнах світу молоді українські патріоти. Як характеризувати молодих сумівських дружинників, „Сибірських Вовків”? З ким вони „співпрацювали” і кого „зраджували”? Молодий діяч-націоналіст з Йонкерсу Богдан Футала на очі не бачив живого фашиста — чи і йому „цмокаленки” будуть приписувати „співпрацю” з фашистами?

Большевицька пропаганда в боротьбі проти наростаючих українських сил в Україні й поза країнами так званого соціалістичного бльоку зробила кардинальну помилку: вже 20-30 років тому Москва трубіла, що, мовляв, українські буржуазні націоналісти — на смітнику догнивають, зникають... А нині доводиться друкувати вже не памфлети, а цілі книжки в боротьбі з тими, які нібито вже не існують! І доведеться тих „праць” друкувати ще більше, бо підрастає молода зміна, яка дивиться на колишніх вояків Армії УНР і УПА, як на живе втілення найкращих ідей Визвольної Боротьби!

справді язичієм, тобто мішаниною українських, московських, польських, словацьких та мадярських слів.

Ця організація, що постала в 1934 р. і на початку проявляла досить енергійну діяльність, від самого початку попала в руки лемків-москвофілів, які весь час аж по сьогоднішній день ведуть її бездоріжжями москвофільства й советофільства. Маючи кільканадцять відділів на терені ЗСА й Канади, Лемко-Союз з одного боку ширив москвофільство серед лемків за океаном, а з другого провадив неперемінливу боротьбу проти українства. Зокрема в органі Лемко-Союзу, газеті „Карпатська Русь”, яка раніше називалася „Лемко”, увесь час ведеться гостра нагінка на все, що українське.

Національно свідомі лемки-українці заснували в ЗСА у 1938 р. Організацію Оборони Лемківщини, яка також діє на терені ЗСА й Канади і завданням якої є поборювати шкідливі впливи Лемко-Союзу на лемківську еміграцію.

Розкол і поява „Лемковини”

Розкол у Лемко-Союзі, що заповідався вже від кількох років, здійснився цього року, навесні. Проти проводу цієї організації збунтувалися теперішній редактор органу Лемко-Союзу, газети „Карпатска Русь”, Штефан Кичура і його помічник Теодор Докля, а за ними пішло ще кілька членів, головним чином з молодшого покоління, що недавно прибули з Польщі.

Хоч непорозуміння й сварки в Лемко-Союзі тягнулися ще від часу смерті редактора Симеона Пижа, до остаточного розколу в цій організації дійшло аж цього року. Найвним доказом цього розколу є нова газета „Лемковина”, перше число якої появилася під кінець червня ц. р. і яке видали на спілку С. Кичура і Т. Докля. В редакційній інформації сказано, що „Лемковина” — це „независима лемковска газета, посвящена справам лемків в родном краю, на Лемковині і в цілом світі. Видає Видавництво „Лемко Прес”. Газета ця друкується таким самим язичієм, як і „Карпатска Русь”.

Причина розколу

Причиною розколу в Лемко-Союзі є більше особисті непорозуміння між „Главним Правлінням” цієї організації і редактором газети „Карпатська Русь” С. Кичурою, а трохи ідеологічні. Ідеологічні непорозуміння полягали в тому, що С. Кичура нарешті зрозумів, що не українці, не Українська Повстанська Армія, як він досі думав і писав, а Москва завинила в тому, що Лемківщина знаходиться тепер у складі комуністичної Польщі, і що поляки вигнали лемків з Карпат і переселили їх на понімецькі, „відзискані землі”. Зрозумівши це, С. Кичура став гостріше писати в „Карпатській Русі” проти Москви, що дуже не подобалося „Главному Правленію”, більшість якого складається з явних „прогресистів”.

Проводирі Лемко-Союзу скликали нараду „Главного Правління” і Центрального Комітету тієї організації, на якому заборонили С. Кичурі виступати проти Москви. С. Кичура збунтувався і став видавати на спілку з Т. Доклею, що є вже післявоєнним емігрантом з Лемківщини, згадану вище „Лемковину”, у якій вже явно виступає проти комунізму.

Продовжують москвофільство й ненависть до українства

Простудіювавши докладно перше число „Лемковини”, стверджуємо, що хоч С. Кичура та Т. Докля й відійшли від „генеральної лінії” Лемко-Союзу, проте не відrekliся ще москвофільства й ненависти до українства.

Виявляється також, що між С. Кичурою й Т. Доклею немає однозначності в поглядах на національну приналежність лемків. В той час, коли С. Кичура далі держиться позицій москвофільства, тобто твердить, що лемки є „руські”-москалі, Т. Докля висуває нову теорію, мовляв, лемки не є ані „руські”, ані українці, а творять окремий народ якихось „лемкоруссів” чи „карпаторуссів”.

Завважається, що, зокрема, Т. Докля продовжує проповідувати в новій газеті ненависть до України й українців. У статті „Як ми смотрими на декотри справи”, надрукованій в „Лемковині”, він, наприклад, пише: „Если нас (лемків — СЖ) Россия и Украина зрадили, то ста-

рамыса сами избрати собі свободу й урядиме наш край на взір Швайцарії”.

В цьому самому числі „Лемковини” Т. Докля надрукував свій „Маніфест”, де викладає ніби „конституцію”, за якою мала б оця „незалежна лемківська республіка” рядитися...

Україна ніколи не зраджувала й не зрадить лемків

Що Москва зрадила лемків-москвофілів (підкреслюємо: лемків-москвофілів) — то це правда. Їхні провідники увесь час надіялися на Росію — спершу царську, а пізніше комуністичну — що вона визволить Лемківщину — раніше з-під Австрії, а пізніше з-під Польщі і приєднає її до Росії. Але ні білі, ні червоні московські царі того не зробили, і за це лемки-москвофіли дуже гніваються на Москву. Зокрема не можуть забути Москві того, що після другої світової війни москалі мали добру нагоду приєднати Лемківщину до Росії, коли в Карпатах знаходилися советські війська. Але сталося так, що, замість приєднати до Росії, москалі віддали Лемківщину комуністичній Польщі та ще й дозволили полякам вигнати тих лемків, що не хотіли переселитися до СРСР, і переселити їх на понімецькі землі. Так, тут дійсно Москва зрадила лемків.

Але писати таке, що, мовляв, Україна зрадила лемків — то це вже вершок глупоти! Т. Докля ніяк не може зрозуміти, що в Києві сидить не український уряд, вибраний українським народом, а московська маріонетка, яку призначає Москва і яка дбає за інтереси Росії, а не України. Але навіть якби київський уряд і хотів приєднати Лемківщину до України, то не мог би того зробити, бо Москва на таке не дозволила б.

А те, що Москва не приєднала після війни Лемківщини до Росії, хоч мала на це добру нагоду, то це найкращий доказ для лемків-москвофілів, що москалі вважають лемків не за „руських”, а за українців. Якби лемки були на правду „руськими”-москалями, як це проповідують проводирі Лемко-Союзу, то Москва напевно була б приєднала Лемківщину до СРСР. Коли український народ вибере собі волю, він напевно відбере від поляків Лемківщину, Сянїчщину, Холмщину, Підляшшя і забуту вже

нами самими Західню Галичину, що знаходиться між ріками Вислою та Пилицею, і приєднає їх знову до України, як це було за часів української королівсько-княжої держави.

„Лемків ... українізують”

Яким великим ненависником українства є Т. Докля, видно з того, що в іншому місці своєї статті він пише, що, мовляв, переселених лемків на Україні українці ... українізують! Т. Докля ніяк не може зрозуміти того, що лемків не можна українізувати просто тому, що вони — українці! Говорити про українізацію лемків це те саме, що говорити про полячення польських мазурів, шльонзаків чи куяв'яків.

Можна хіба говорити про українізацію тих лемків-москвофілів, які вважали себе за „русских”-москалів, але, прибувши до Советського Союзу і добре приглянувшись, хто такі „русські”-москалі, а хто такі українці — прозріли, вилікувалися з москвофільської сліпоти і стали українцями.

Аджеж навіть найбільший проводир лемків-москвофілів, Дмитро Вислоцький — Ваньо Гунянка, який заснував був Лемко-Союз і започаткував та довгі роки редагував москвофільську газету „Лемко”, яку пізніше перезвано на „Карпатську Русь”, переїхавши після другої світової війни до ССР і поселившись на Україні, у Львові — вилікувався з москвофільської сліпоти і став українцем.

Для українців немає користі

Для українців немає великої користі з розколу в Лемко-Союзі, бо як одна група, так і друга ворожо ставляться до українства. Ті лемки, що залишилися вірними Лемко-Союзові, далі стоять на позиціях москвофільства й совстофільства. Щождо С. Кичури, Т. Доклі і тих недавно прибулих з Польщі лемків, що відійшли від Лемко-Союзу, то вони й далі держаться москвофільства й ширять ненависть до українства.

Єдина користь для українства з того розколу хіба в тому, що він послабить Лемко-Союз, що в свою чергу причиниться до скорішого його упадку.

Тому ми вважаємо, що Головна Управа Ор-

Василь Стус

ПАМ'ЯТІ АЛЛИ ГОРСЬКОЇ

Ярій, душе! Ярій, а не ридай.
У білій стужі сонце України.
А ти шукай — червону тіль калини,
на чорних водах — тіль її шукай,

де горстка нас. Малесенька топта.
Лише для молитов і сподівання.
Усім нам смерть судилася зарання.
Бо малинова кров — така ж крута,

вона така ж терпка, як в наших жилах.
У сивій завірюсі голосінь
ці грона болю, що падають в глибінь,
безсмертною бідною окопились.

3.12.70 р.

(„Український Вісник”)

ганізації Оборони Лемківщини не добре робить, що йде на співпрацю з групою С. Кичури й Т. Доклі, бо з цього обидва ті ненависники українства багато користають. Наприклад, поїздка голови Організації Оборони Лемківщини д-ра І. Гвозди разом з С. Кичурою до Державного Департаменту у Вашингтоні в справі переселених лемків у Польщі багато спричинилася до піднесення популярності того ненависника українства серед лемків - москвофілів. Також прихильне писання деяких українських газет про неfortunну співпрацю Організації Оборони Лемківщини з групою С. Кичури скріплює його повагу серед лемків.

А за співпрацю Організації Оборони Лемківщини із С. Кичурою та Т. Доклею обидва вони віддячуються тим, що поглиблюють ненависть до українства та ширять нову баламуту серед лемків: проповідують відірвання Лемківщини від України та створення незалежної лемківської держави! Над цим в першій мірі повинен застановитися д-р І. Гвозда, який започаткував і веде співпрацю з групою С. Кичури.

**ЧИТАЙТЕ,
ПЕРЕДІЛКАЧУЙТЕ,
ПОШИРЮЙТЕ**

„ВІСНИК”!

З НОВИХ ВИДАНЬ

Панорама одержимого життєпису

Ольга Косач-Кривинюк — Леся Українка, хронологія життя і творчості, вид. Української Вільної Академії Наук у ЗСА. 1970, стор. 926.

Монументальна книга, яку видала в минулому році Українська Вільна Академія Наук в ЗСА під заголовком „Леся Українка — хронологія життя і творчості” і яку впорядкувала сестра поетеси покійна Ольга Косач-Кривинюк, це неначе панорама вирізка історії України на тлі життєпису надзвичайної особистості — Лесі Українки.

Цей майже тисячосторінковий том поділений на кілька підрозділів. Основним з підрозділів є листування поетеси. Листи попереджені інформаціями, що мають якесь відношення до особи поетеси або її творчості.

Починаючи з року 1871-го, року народження поетеси, аж до дати її передчасної смерті, рік за роком авторка-упорядниця веде читача шляхом трагічного життєпису її дорогої сестри.

На початку поміщений розділ з генеалогічними даними про рід Косачів та Драгоманових, не позбавлений інтересу для читача, коли мова про значення родинного середовища на формування навіть видатних особистостей.

Стрижинь змісту листів Лесі Українки творять в основному три теми, а саме — стан здоров'я слабосилої від уродження поетки і з цим пов'язані родинні справи, теми, що пов'язані з літературною працею Лесі Українки, вкінці питання, що стосуються подій ближчої і дальшої дійсності, що мали якесь відношення до долі України. Звітвання про невпинну боротьбу з перипетіями недуги набирає дедалі тривожніших відтінків у листах, і читач не всілі читати їх без хвилювання і співчуття до долі цієї делікатної жінки, духовість якої так оригінально і глибоко вписалася в процес перетворення нашого національного почування. Все більшає цих скарг на докучливість недуги, з якою, до речі, до кінця свого короткого життя, цебто до 19-го липня 1913-го, письменниця зовсім „не панькалася”. А проте, в цій фізично слабосилій істоті чимраз більше громадиться і могутнішає бажання активної дії.

Неможливість активізуватися в живій дійсності мучила її і виснажувала й без того знесилене недугою тіло. Натяки про це дуже часті в листах. І все таки навіть тоді, коли, за власними словами поетеси, „все розклеювалося по швам” — сила якогось незрозумілого майже оптимізму перемагала. Ця внутрішня боротьба Лесі Українки з фаталізмом приреченості ілюструє подивугідний, незламний і великий її дух, дух людини вищого психічного складу.

В листах на такі теми багато іронічних мовних зворотів, але читач відчуває, що ця іронія, — тільки маска тамованого болю.

Приблизно з п'ятнадцяти літ життя листи Лесі Українки стають такими серйозними, що просто вражають надпересічністю зрілості та інтелігенції. Сухий, май-

же інтелектуалістичний характер листів набирає температури тоді, коли Леся Українка встраває в актуальні проблеми літератури, політики чи питань організаційних — чим вона прямо горіла.

Серед цієї епістолярної лави попадаються гостро полемічні та дискусійні епізоди. Листування годі уявити без своєрідного інтиму, без питань з виключно особистими поглядами автора, з якими читачеві вільно погоджуватися або ні в залежності від його особистої філософії. Та це окреме питання.

Леся Українка була особистістю винятковою, одержимою своєрідним покляканням національної пророчиді, чому, мабуть, і завдячуємо її літературну незвичайність на тлі своєї сучасності.

Листи Лесі Українки оригінальні також під оглядом стилістики. Як є в них багатство інтонацій, скільки чудових виходів з живого народнього словника мовних зворотів, приказок, глибоко народніх ідіом! Цим мовним багатством вони теж причаровують уважного читача.

Кому ж з нас не цікаво пізнати з найінтимнішої відстані цю виняткову людину, цю неподолану фаталізмом індивідуальність.

Дзвін крицевого духа звучить не тільки в її суворій драматургії, але він лунає теж в її листах.

Книга, яку видала УВАН в Америці, повинна знайти місце в кожній інтелігентній українській хаті, бо це — лектура невиснажливого змісту.

ФІЛІГРАННА ЛІРИКА

„Коли одна — я не бідню змістом”.

Алла Коссовська

Алла Коссовська — ПАМОРОЗЬ, поезії, Нью Йорк, 1971, ст. 80, В-во „Карбін”.

Тепла, щиролюдська, без зайвих екстраваганцій чи модернізацій, збірка поезій Алли Коссовської продовжує незмінну, раз обрану стилістичну форму, в якій під традиційними поетикальними засобами ряхтять не підроблений, настроєвий пейзаж і симпатичне жіноче почування українки, що живе не в польовій державі рідної батьківщини, але в кітлі, зануреному в найскладніші суперечності, в метрополії Нью Йорку.

Цікаво, що, живучи в цьому вулканічному місті, поетка не розгубила себе в його літературних нігілістичних віяннях, в яких так легко можна знівечити і талант і своє „я”. Авторка обійшла це з делікатним літературним тактом, і ось перед нами скромна, аж надто може тоненька книжечка з заголовком „Паморозь”, що перекликається з попередньою збіркою її поезій під назвою „Бабине літо”.

На обкладинці, яку скомпонувала й виконала письменниця і мистець Мирослава Ласовська — осінній мотив, що справді навіває паморозь, але температура поезій в загальному сонячна, хоч тут і там трапляються меланхолійні рефлексії, — замряне прощання з красою природи, без будь-яких песимістичних підтекстів.

Паморозь? Її якось читач не відчуває. Навпаки, від перших рядків з зимовим малюнком балетної снігові

до останнього акорду в „Пісні про героїв” панує мажорна гама почувань і настроїв, вплетених у строфіку тексту.

Видатна культура мови, літературний смак і такт в засобах поетичного вислову, доволі широкий засяг тематики, свіжість та незапозиченість сюжетних мотивів, іноді майже банально буденних, однак автентично перетворених і надиханих власним авторським почуванням — все це щось само собою значить.

В сучасній емігрантській поезії, а додамо в ліричній поезії ці якості густо не зустрічаються.

Збірку замикають поезії з категорії героїки нашого рідного сучасся, і це не сухий педантичний ритуал літератури, в чому читач зможе сам переконатися, прочитавши хоч би згадану „Пісню про героїв”.

В. Гаврилюк

„ТАНЕЦЬ ТІНЕЙ”

„Танцем тіней” можна б назвати історію перекладу „Тіней забутих предків” Михайла Коцюбинського на французьку мову. А ця історія така: один із небагатьох українських фільмів, що дісталися на Захід і, як колись Довженкові, зразу зазнали широкого розголосу, були „Тіні забутих предків” Параджанова за повістю Михайла Коцюбинського. У Франції, невідомо чому і не знати з яких „комерційних” міркувань, змінили цю гарну, історіософічну назву на банальний, у стилі „вестерну”, наголовок „Вогнисті коні”, що відповідає тільки одному епізодові. Українці, чуючи та читаючи похвальні вислови критиків у пресових та радіових рецензіях, зразу ж подумали про переклад повісті.

Перший переклад зладила у дуже швидкому часі пані Наталія Мазур і зразу ж запропонувала його відомому французькому в-ву Галімар у Парижі. Успіх був негайний: Галімар прийняв переклад дуже добре, відзначаючи чудову літературну французьку мову перекладачки при рівночасному збереженні всіх фольклорних особливостей твору. Зразу ж таки виплатили третину гонорару і призначили книжку до друку. Проте, час минав, а книжка не появлялася, то ж перекладачка питала за причиною. Відповідь була: — перевантаження іншими працями і — виплата другої частини гонорару. Але минали роки і повість таки не появилася. Тож пані Мазур уже не питала про затримку друку, діставши останню частину гонорару...

Незалежно від історії з Галімаром, молодий студент Високої Школи Східних Мов, француз Жан-Кльод Маркаде, побачивши фільм та прочитавши повість Коцюбинського в оригіналі, — захопився цим твором до такої міри, що й собі забажав його перекласти. Захоплення п. Маркаде „Тінями” пояснити легко: він бо сам народився і виріс у Піренеях, тож наші гуцули видалися йому настільки близькими й зрозумілими, як са-

мозрозумілим для абсолювента українознавчих студій (так, панове українські студенти!) було те, що він повинен стати перекладачем української літератури на французьку мову.

Жан Маркаде узявся до роботи і з допомогою свого професора, Марії Шерер, виконав працю блискуче і почав шукати видавця. Та це було вже важче навіть для француза, бо ж ішлося про українську книжку, яку всілякі „специ” з місця і з-правила зразу відкидають. На щастя, піднялося цього труду і коштів в-во Першої Української Друкарні у Франції, і під кінець 1970 р. книжка появилася з друку.

Вона дуже дбайливо видана, з модерно-стилізованими ілюстраціями Г. Якутовича, з передмовою М. Шерер, з додатком перекладу Івана Гнатюка „На камені” Коцюбинського та з малою „гуцульського краю”.

У передмові, в якій проф. Шерер представляє книжку французькому читачеві, наświetлюючи епоху та виникнення революційної думки у письменника під час селянських заворушень 905 р., читаємо:

„Отож творчість Коцюбинського наввіна гуманітарною та революційною ідеологією. Але було б помилково бачити у його писаннях тільки виклади доктрини. У них перш за все відпечаток його геніяльності: теплий і ніжний ліризм, гостре психологічне відчуття, мистецтво чітко змальовувати живі персонажі, любов до природи, яку він оспівує як справжній поет, накреслюючи краєвиди, що діють вунісон з дією і передають усе ритмічною, гармонійною, дбайливо різьбленою прозою.

„У пошуках екзотичних вражень допитливий ум Коцюбинського зробив прислугу українській літературі, поширюючи її рами введенням різних етнічних особливостей: з життя молдавських селян в оповіданні „Для загального добра”, зі суворого, традиційного світу кримських татар в оповіданні „На камені”, „У путях шейтана”, із безжурного і нетривкого буття циган у „Дорогою ціною” чи італійських рибалок на Капрі в „Острові” і нарешті у чарівному житті гуцулів...”

„Коцюбинський зумів прекрасно передати дивні обичаї цього примітивного і рафінованого племені, що живе у тісній спільноті з природою і тваринами, він зумів проаналізувати його характер: суміш неприборканості і ніжності, замріяності і безжурності. Автор зразу вводить нас у цей дивний світ, де „тіні забутих предків” живуть інтенсивним життям, де сили природи — уособлення Добра і Зла — творять рівнобіжний світ із такою насиченістю та багатством, що це наближає його до античних богів”.

Книжкою Ж. К. Маркаде українська перекладна література збагатилася новим, вартісним твором.

Софія Наумович

ВИРІВНЮЙТЕ

ЗАБОРГОВАНІСТЬ

ЗА „ВІСНИК”

Ол. Дорда

ДОБРОВІЛЬНИЙ ДАТОК

В останніх числах журналу „Сучасність” друкувався роман підсовєтського автора, Романа Андріяшика „Полтва”. Полтва — ріка, що протікала колись містом Львовом. Пізніше вона була забудована і тепер впливає поза містом нічим потічком. Отож, назва роману до деякої міри болоче символічна. Назва чогось, що давно втратило значення, що кануло в вічність. Коли ви мали можливість оглядати фільми, зроблені туристами в сьогоднішньому Львові, то зрозумієте цей символ: Львів перестав бути тим, чим він був, як Полтва перестала бути рікою. Цікава архітектура, прегарне положення, гамірні вулиці, елегантна публіка зникли кудись, а на їх місце насунули руїни, обдряпані будинки, брудні порожні крамниці (в яких нерідко живуть люди) і засмічені вулиці.

Сюжет роману — криве дзеркало передвоєнного життя Львова, тієї галицької дійсності, в якій жив і ставив характер один з редакторів журналу, що з професійною цікавістю слідував за спадом літературного процесу на еміграції.

Криве дзеркало тим фальшивіше, що автор роману, палаючи злобою до вільної навіть під польською окупацією української людини, змальовує її чорними кольорами безнадійної халтури, абсолютного браку відчуття доби грубого соціалістичного перебільшення. Щоб показати триєдину Русь та підлість Візантії, Склярєнкові дозволено було попорпатись в архівах, для оплюгавлення галицького передвоєнного світу вистачило Андріяшикові партійних настанов і благонадійного неучтва.

Це, власне, не перший невдалий твір, що його „Сучасність” не вагається передруковувати з совєтських журналів без думки, для кого саме такі твори друкуються: чи для читача, який бажає знайти в творі культуру слова, чи примітивного читача, якого всяке друковане слово переконує і „виховує”...

Один із читачів „Сучасности” признався, що роман Андріяшика дає йому відпочинок після розстрілених рядків модерної поезії. Разючо подібну фразу чули ми від одного філядельфійця,

який „відпочивав” у подібний спосіб після всеїчної чорної меси при вул. Френкліна, на концерті Гнатюка.

Коли навіть ці твори передруковуються з щирою прихильністю до української літератури, то можливо варто було б їм ближче приглянутись і, враховуючи не дуже велике зацікавлення книжкою широких мас еміграції, конфронтувати з тими творами лише виняткових осіб, які можна знайти у совєтських чи півмосковських крамницях Нью Йорку, Торонто, Монреалю чи у тих українських крамницях, які роками пишуть совєтські газети та журнали. Ті, що бояться відірвання української еміграції від рідної мови, можуть перевидавати твори нашої класики, деякі твори авторів двадцятих років. Мова тих творів не тільки незрусифікована, вона свіжа, жива, багата, мова ж більшості сучасних авторів в Україні — ялова мова совєтської канцелярії, мова поліційного протоколу.

Проти цієї мови, цього „суржика”, проти підривання в корені живих соків народньої мови виступають з нараженням життя підсовєтські мовознавці та самі письменники, і яким дивенним дивом їм здалося б наше захоплення такою „мовою”!

Це вони нишком вибирають забуті слова, фрази з давніх книг, слова, що їх московські поліцаї вважають „застарілими”, їх викреслюють, за них карають, а книжки пускають у світ спотвореними. А ми, купуючи дешеві в кожному розумінні книжки, переносимо їхню тарбарщину на сторінки нашої преси, літератури. Ось перегорнім книжку репортажів Ірени Книш, яку вона видала, „відвідавши” Україну. Там таке диво на кожній сторінці: зарубіжний, молодіжний, львів'янин... А вона ж, сердега, вчилася колись нашої мови в університеті!

Залишімо мову, яка не витримує, на жаль, критики, і пошукаймо в цій зливці романів, оповідань — сюжету. Нам набридли оці вічні нескладні селянські сюжети нашої літератури, яку вибаглива молодь наша не візьме і в руки: злидні, рекрутчина, зневажене кохання, війна, село...

В новій літературі, що пливе звідтіль, зустрічає те ж село. Воно в новій дійсності ні трохи не змінилось, зневажене, використуване, за-нападчене. Воно таке ж темне і зтиденне, але до того ще й дурнувате: **якби не зайшлий москаль, що з'являється в кожному творі українського автора і розумним і добрячим на те, щоб остаточно побороти українську зателепаність, не було б сюжету, не було б гепіенду і — головне — позитивного героя.**

Калєсь авторам дозволяли писати про те, як **українець** ціною зради своєї нації може стати позитивним героєм. Це було відразу після революції. Сьогоднішня література „на українском языкє” такого люксусу не може собі дозволити. Українця як такого давно вже нема, а якщо є, то він певно польський патріот, що підшився не знати під кого. Роман молодого львов'янина Андріяшика типовий: українське підпілля це не університет, не інтелігенція, а якась інтернаціональна твань, якась збірна команда підлости, болягузтва, донощицтва і майже московського „унинія” (дар старшого брата!). Ця нечесна, нестійка, непевна громада навіть не сміє називатись українськими іменами. Не знайдете там ані одного Івана, Василя. Не мрійте й про таке „інтелігентське” ім'я як Юрій, Роман. А часи ще не пролетарські, передвоєнні!

Герой те й робить, що ховається, а чого ховається, який революційний чин виконує — до того авторові зась! Він може лише натякнути, що герой діє, але як? — табу! Ще чого доброго і підсоветський читач, імунізований від „антисоціалістичних” впливів, може подумати, що хтось колись боровся, воював. А це дуже небезпечно.

Катарзис, пуанта розпливаються в туманних описах подорожей, відвідин убогих мешкань на темних вулицях, що мають імітувати передвоєнний Львів чи пак Полтву, чи пак Левандовськ, як ухитрилась назвати твір про Львів польсько-українська авторка (Левандівка, передмістя Львова, заселене залізничниками), і безконечних беззмістовних розмовах на побутові теми, що дуже нагадують сьогоднішні розмови, коли побут — найважливіша турбота мешканця столиці Західньої України.

Коли взяти до уваги надзвичайно скромні тиражі підсоветських книжок і порівняно велику

Нова зброя комуністів

Популярний публіцист Стюарт Олсон в тижневику „Нюзвік” пише про зростаючу небезпеку наркотизації американських вояків у Південному В'єтнамі. Сорок п'ять тисяч американців, — пише він, — згинуло в боях за час війни в тій країні. Тепер виявляється, що ще багато тисяч може згинуть внаслідок уживання героїни. Офіційні чинники нараховують жертв цього навику на 30 — 40 тисяч.

Згідно з переведеними дослідженнями 10-15% всіх вояків у В'єтнамі заживають наркотики — в більшості випадків найбільш загрозливий з них героїну. Діставати її у тій країні дуже легко і коштує вона надзвичайно дешево. Висліди анонімово переведеної анкети стверджують, що 6,4% вояків заживають героїну або опіум, а 5,5% „кокаїну”, як помилково називають у В'єтнамі героїну. Отже загальне число наркоманів, що стали жертвами цієї отрути, становить 12%.

Однак, С. Олсон вважає, що число це обнижене, бо анкету переводилось минулого вересня, а від того часу заживання героїни зросло в геометричній прогресії. Крім того, навіть в анонімових анкетах багато опитуваних напевно не подали правдивих відповідей.

Що більше, зазначає автор, значне число наркоманів несвідомі того, що вони вже стали наркоманами, а чимало з них навіть не здають собі справи з того, що заживають наркотики, курячи насичені цією отрутою сигарети, внаслідок чого процес їх наркотизації відбувається непомітно для них самих.

Продукований спеціально для американських вояків у Бірмі, Ляосі і Північному Тайленді сорт героїни називають „Намбер Фор Вайт” і має він у собі від 94 до 97% чистої героїни в по-

кількості їх в американських та канадійських книгарнях — стає ясно, що ці книжки пишуть і видають насамперед для нас. Проте, знаючи „прихильність” до нас, важко повірити, що нам вони потрібні й корисні. Читання їх не тільки зайва витрата часу, вони ще й наш „добровільний даток” на наш власний осиковий кіл! Так, зрештою, як дорогий квиток на концерт Гнатюка.

рівнянні з 4-6% героїни, яку поширюється в ЗСА. Пересічний вік вояка-наркомана 20,5 років, а час, потрібний для того, щоб стати наркоманом, становить всього лише 5 місяців.

Секретар Армії Стенлі Резор і директор Бюра Наркотиків Джан Інгерсол недавно зажадали від сайгонського уряду вжити найрішучіших заходів проти продажу героїни. Але нема сумніву, що деякі високопоставлені особи в В'єтнамі і Ляосі самі наживають на цій справі великі гроші. До того ж президент Тхієу в Сайгоні, так само як Ліндзі в Нью Йорку, неспроможний встановити ефективної контролю над продажем наркотиків.

Стюарт Олсоп вважає, що для того, щоб розв'язати цю проблему, передусім треба звернути увагу на тих вояків у В'єтнамі, що вже стали наркоманами або готові ними стати. Одержуючи буквально за центи і майже без ніяких перешкод героїну найвищої концентрації, вони, повернувшись додому, мусітимуть платити щонайменше по 40 доларів денно, щоб задовольнити свою пристрасть. Отже, єдиним способом для цього стане для них крадіж і грабування. Тому наркомани мають бути виявлювані ще у В'єтнамі перед поверненням до цивільного життя і піддавані примусовому лікуванню у відповідних закладах. На жаль, таке лікування приносить повний успіх лише для незначної частини наркоманів, а решта приречені до кінця свого життя, звичайно недовгого, животити по міських джунглях як криміналісти.

Стюарт Олсоп вважає, що молодих рекрутів, які стають першими жертвами страшного навіку до наркотиків, треба стягати з В'єтнаму в першу чергу і якнайскорше.

Пошесть наркоманії підриває дисципліну і мораль у військових з'єднання з особливою силою тепер, коли їх відводять у запілля, з фронтових ліній, і вони мають багато дозвілля і можливостей діставати наркотики.

Відомий советознавець Роналд Сет у своїй книжці „Екзекушенерс”, виданій у 1970 році, твердить, що комуністи у своїх змаганнях за світову гегемонію широко використовують в західних країнах, а передусім в Америці, наркотики для морального розкладу і деградації молоді, щоб без рекомендацій Марксом і Ленінін революційних боїв захопити в свої руки владу.

В. Д.

„НАЙВИЩА ПОРА ПОРУШИТИ ЦЮ СПРАВУ”

Конгресмен Дж. В. Монтгомері з Мізурі, нав'язуючи до хвилі демонстрацій, що відбулися протягом останніх років в Америці, заявив:

„Я протестую! Я протестую проти тих демонстрантів, які пхають свої руки до моєї — і вашої — кишені на оплату коштів їхніх демонстрацій. Це не значить, що я заперечую їх право на демонстрації. Але, якщо вони вимагають „права” окупувати наші міста і паралізувати в них нормальний рух, вони мусять бути підготовані до того, щоб за це платити. Чи ви знаєте, що протягом останніх кількох років такі демонстрації коштували американцям понад сто мільйонів доларів? . . .

Ці гроші пішли на те, щоб повивозити гори сміття, що їх демонстранти залишили після себе.

Ці гроші витрачено на те, щоб привести до ладу парки, направити сплюндровані статуї, пам'ятники, пошмаровані фарбою стіни.

Цими грішми треба було оплатити наднормові години служби поліції, що охороняла населення і його власність під час демонстрацій. А в деяких випадках треба було стягати війська, що також коштувало великих грошей.

До цього треба додати втрати, що їх зазнали торговельні й іншого роду підприємства, нормальній праці яких перешкоджали демонстранти . . .

Я вважаю, що в цій справі треба негайно приймати якісь рішення, передусім — перекласти тягар видатків з платників податків на самих демонстрантів. Для прикладу, групи, що організують демонстрації, перше, як дістати на них дозвіл, мусять зібрати фонди, достатні на те, щоб принаймні очистити від сміття місце демонстрацій. Чому повинні ми толерувати вибрані ними своєрідні стандарти політичних виступів, які спадають важким тягарем на наших і так переобтяжених податками громадян?

Найвища пора порушити цю дразливу справу в Конгресі З'єднаних Стейтів!

МОСКОВСЬКА БЕЗСОРОМНІСТЬ

У советських газетах і журналах, що займаються спортивною проблематикою та містять деякі вістки із світового спорту, називають знаменитого борця Івана Піддубного „російським чемпіоном чемпіонів”.

У видаваній для російських емігрантів за кордоном кагебівській газеті „Голос Родины” ч. 44 за червень 1971 року, в статті „Чемпіон чемпіонів”, говориться:

„Далеко за кордони Батьківщини розлетілася слава про російських багатирів. Им'я одного з них, Івана Поддубного, широко відоме. Дехто раніше говорив, що Поддубний це якийсь виняток, що в Росії таких борців, як він, більше не буде. Знаменитим російським борцем був Іван Заїкін, який народився 1880 року в Симбірській губернії, тепер Ульяновська область” і т. п.

Як дореволюційні російські газети та журнали, так і російські комуністичні газети та журнали все ще й нині намагаються фальшувати біографію „знаменитого російського борця” — українця Івана Піддубного.

У жовтні минулого року проминуло без відповідного відгуку 100-річчя з часу народження найвидатнішого українського спортсмена, багаторазового світового чемпіона клясичної боротьби, людини з старого козацького роду Івана Піддубного, із села Краснівки на Полтавщині. В дитячі й молоді роки жив він з родиною поблизу Золотоноші, до 21 року життя говорив лише українською мовою. Як чемпіон світу виступав у Парижі і інших столицях світу на міжнародних чемпіонатах, відвідував також Галичину. У 1922 р. Іван Піддубний переміг чемпіона Америки Колоффа, канадійця, італійця, ісландця та інших борців-чемпіонів.

Помер на 80-му році життя, вивчивши досконало французьку та інші форми клясичної боротьби.

Але московська безсоромність не знає меж: *И. Поддубный — русский*”.

П.

СТРАШНІ НАСЛІДКИ ВЖИВАННЯ МАРІХУАНИ

У своєму звіті перед Президентською Комісією в справах вживання маріхуани та небезпечних медичних препаратів конгресмен Джан М. Морфі, спираючись на дослідження військових психіатристів у В'єтнамі, заявив: „Я певний, що висліди цих досліджень порушують поважне питання безпеки легалізації вживання маріхуани в Америці. Найважливіший їх висновок полягає в тому, що маріхуана в значній мірі погіршує стан особи, ураженої паранозією або духовою депресією. У цих осіб маріхуана може витворити постійний, емоційний стан, що межує з божевільям.

Військові психіатри підкреслюють три роди негативних наслідків вживання маріхуани:

- Нахил до насильства, агресивна поведінка.
- Жахливі галюцинації, які можуть повторюватись навіть без дальшого вживання маріхуани.
- Стан отруєння, який може пошкодити мозок.
- Психотичний стан — параноїдальний або схізопренічний — який вимагає негайного психіатричного лікування.

Таку саму небезпеку маріхуана може викликати в напружених ситуаціях — у фронтних умовах або під час різного роду демонстрацій. Особи, які курять маріхуану, в таких ситуаціях можуть остаточно втратити розсудливість і самоопанування.

Конгресмен Морфі розповів про випадок з молодим вояком у В'єтнамі, який, накурившись у бункері маріхуани, схопив автомат і застрелив чотирьох своїх товаришів. На суді він заявив, що „якийсь голос наказував йому вбити товаришів”.

МЕТЕОРОЛОГИ ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ

Визначний канадійський метеоролог Ричард Принсеп на підставі довголітніх дослідів перестерігає, що населення Північної Америки в найближчому майбутньому „втратить літній сезон”, якщо уряди країн цього кон-

тиненту не вживатимуть драстичних заходів. „Внаслідок заневищення повітря, — заявляє Принсеп, — в атмосфері витворюється постійно мряковиння, яке закриває доступ сонячному промінню до поверхні землі. Верства мряковиння з кожним роком грубшає і внаслідок цього літній період скорочується, а зимовий здовжується. Це є факт, що протягом останніх десяти років клімат Північної Америки змінився. Протягом літніх місяців у таких північних районах, як Берінгове море і Гудсонова затока, крига, що витворювалась протягом зими, розтоплювалась, але останнім часом вона не встигає розтопитись і пересічна річка температура в цих районах помітно обнизилась. Внаслідок цього, твердить Принсеп, — змінюється також клімат в сусідніх районах, провіщаючи прихід нового льодового періоду.

За головного причинця усіх цих змін канадійський метеоролог вважає посилену індустріалізацію і зв'язане з цим заневищення повітря.

ПОРАДИ ПРОТИ ГРАБІЖНИКІВ

Журнал Американської Медичної Асоціації „Тудей'с Гелт” подає своїм читачам такі практичні поради проти можливих випадків пограбування:

„Якщо ви не хочете мати грабіжника у своєму домі, робіть так, щоб якнайбільше утруднити йому цю можливість. Отже, уживайте таких простих заходів, щоб захистити вашу родину, вашу власність і себе самого:

— Коли ви переїжджаєте до іншого будинку або мешкання або якщо ви загубили ключі від входових дверей — негайно змініть усі замки.

— Інстальуйте два замки на входових дверях — іззовні і зсередини. Вибирайте такі замки, які грабіжник не може відкрити з поміткою целюлойдної стрічки. Зсередини забезпечте двері системою прогоничів.

— Перше, як впускати незнайому людину до хати, зажадайте від неї відповідної ідентифікації.

— Виходячи з дому, навіть на короткий час, позамикайте як слід усі двері.

— Коли ви є поза домом, засвічайте одну або дві жарівки в кімнатах. Коли ж вибиратися з дому на довший час, уживайте недорогого електричного приладу, що автоматично засвічує ввечері одну чи дві жарівки.

— Не говоріть з незнайомими людьми або в публічних місцях про плянований вами час ваших вакацій.

— На час вашої довшої відсутності просіть ваших сусідів щодня вибирати з поштової скриньки ваші листи і газети. Також подбайте про те, щоб під час вашої відсутності ваші приятелі взимі відкидали від вашої хати сніг, а вліті підстригали траву на вашому травнику.

— Просіть патрульного поліцейського під час вашої відсутності час від часу контролювати, чи все в порядку з вашою хатою.

— Якщо у вашій відсутності грабіжник опиниться у вашому мешканні, перше як входити, натискайте на електричний дзвінок на дверях, щоб дати грабіжникові можливість втекти, не наражаючи вас на небезпеку.

— Виходячи увечері з дому, старайтеся іти там, де є люди, уникайте неосвітлених лверей, де можуть че-

кати на вас грабіжники. Якщо за вами безлюдною вулицею іде слідом підозріла людина, поспішайте до найближчого дому і натискайте перший-ліпший дзвінок”.

„НАЙБІЛЬШ НЕБЕЗПЕЧНА ТВАРИНА”

Під таким написом встановлено недавно в Нью Йорку, в зоопарку на Бронксі клітку, в якій немає нікого. Відвідувач, підходячи до цієї клітки, бачить поза ґратами... себе самого, бо в ній на задній стіні стоїть велике дзеркало.

В долішній частині клітки відвідувач може прочитати ще такий напис: „Ця тварина, розмножуючись кожних 24 години в кількості 190.000, є єдиним у світі створінням, яке нищить усі інші створіння, а також подібних до себе. Останнім часом вона досягла такої сили, що може знищити все життя на землі”.

„Я — ХВОРИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ”

Під таким заголовком редакція часопису „Сінсінаті Інквайер” одержала анонімний лист-есеї, який з огляду на його глибокий зміст і актуальність повністю віддрукувала на своїх сторінках. Цей лист переддрукувало багато американських часописів. Вважаючи на те, що має він інтерес і для читачів „Вісника”, подаємо його нижче в скороченні. — Ред.

„С чимало людей, які твердять, що наша країна і наше суспільство „хворі”. Можливо, вони мають рацію. Я погоджуюся і з тим, що я — хворий... і, можливо, ви, читачу, хворі також.

Я хворію душою, коли чую, як наших полісменів називають „свиньми”, а людей, які убивають полісменів — героями.

Я є хворий, коли чую, як релігію називають опіумом для народу і вимагають легалізувати маріхуану.

Я хворію, читаючи в газетах статті, в яких канонізують анархістів, „революціонерів” і кримінальних гвалтівників, але засуджують поліцію, яка тягне цих людських покидьків до суду.

Я хворію, коли мені говорять, що порнографія має всі права вільної преси, але свобода преси не включає права читати Святе Письмо в школах.

Я стаю хворим, коли мені приходиться платити щораз більше податків на будову шкіл, в яких учителі підбурюють учнів ці школи демолувати й нищити.

Я хворію, коли мені приходиться читати постанови Найвищого Суду, якими звільняється злочинців від карі і одночасно позбавляється мене і моїх співгромадян можливості охороняти мій дім і мою родину.

Я хворію, читаючи статті і слухаючи виступи на телевізії, в яких засуджується уживання напалю, щоб прискорити закінчення війни в Індо-Китаї, і з провокаційною ціллю толерується уживання „молотовських коктейлів” і бомб на вулицях і в урядових установах Америки.

Я почуваю себе хворим, бо не маю можливості повести свою родину до кіна, де гльорифікується гомосексуалізм, наркоманія і розпусту.

Я хворію, коли чую про всі ті марші, протести, демонстрації, конфронтації і всякі інші заколоти, учинювані людьми, інтелектуально нездібними працювати в демократичній системі.

Я є хворий, коли мені приходиться слухати ті самі ідіотичні слогани, вигуки людей, які виголошують, як шамани, безглузді речі, бо неспроможні висловити своїх думок.

Мене доводить до тяжкої хвороби цинічне відношення до патріотизму наших політиків, позбавлених хребта.

Я хворію, коли мене переконують, що я — хворий і хвора моя країна, тоді як ми маємо найбільшу і наймогутнішу державу, що її будь-коли створила людина на цій землі. Щонайменше 50 відсотків населення нашої планети радо б помінялися місцями з найбільш депрарованими і найменше упривілейованими з-поміж нас.

Так, можливо я хворий, але якщо я лише хворий, а не мертвий, я можу виздоровіти і я можу також допомогти видужати моїй батьківщині. В кожному разі, ви ніколи не побачите, як я кидаю на поліцію каміння і підкладаю бомби, ви не побачите мене під транспарентами, які закликають до бунту, ви не побачите мене серед людей, що з божевільними очима бешкетують на вулиці.

Але, якщо хочете, ви знайдете мене при праці, знайдете серед моєї громади, якій я в міру своїх сил служу. Знайдете серед тих, що критикують негідних урядовців і підтримують тих урядовців, що працюють для розвитку, але не для знищення нашого суспільства. Ви знайдете мене там, де я жертвую свої гроші, свій час і свій особистий вплив, щоб допомагати церквам, шпиталям, добродійним установам і іншим організаціям, які виявляють справжній дух цієї країни. Але передусім ви знайдете мене на виборчих пунктах. Там ви, якщо вмієте слухати, почуєте голос справжнього американця. Там кожний із нас має право віддати свій голос за Америку, в якій люди можуть без страху ходити по вулицях.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТИЖНЕВИКИ

І МІСЯЧНИК

„Шлях Перемоги”, „Гомін України”

і „Визвольний Шлях”,

що, стоячи на позиціях українського революційного націоналізму, вносять у життя української еміграційної громади новий багатий зміст і скріплюють перший визвольний фронт, яким є

нескорена, вільнолюбна Україна.